JAN 16 1951

216

New York Public Library 470 Fifth Ave.

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXVI M. 2 N. BROOKLYN. N. Y. PENKTADIENIS, 1951 M. SAUSIO (JAN.) 12 D. KAINA 10 C.

Šiandien

Besiruošiant karui JAV ir Japonija Tarytum amaras Rašytojų fondas

JUOZAS TYSLIAVA

Vėliausia prezidento Trumano kalba mums primena aną istorinę, 1940 m. gegužės 16 d. pasakytą, Roosevelto kalbą.

Dabar Trumanas reikalauja pagaminti 50,000 lėktuvų ir 35,000 tankų į metus.

Tada Rooseveltas reikalavo 60,000 lėktuvų...

Bet tai buvo tik pradžia tų didžiųjų pastangų, kurių dėka, pagaliau, buvo parblokštas demokratijos priešas.

Tada Hitleris, kaip ir dabar Stalinas, tyčiojosi iš Amerikos, kuri, kaip visiems gerai žinoma, turi didžiausią pramonę pasaulyje.

—o—

Atrodo, kad Jungtinės Valstybės pagaliau pasirašys taikos sutartį su Japonija.

Taip pat atrodo, kad, išskyrus Sovietų Sąjungą, tokiai sutarčiai pritaria visi buvę sąjungininkai.

Gaila, kad šita sutartis nebuvo pasirašyta anksčiau.

Aplamai, yra kartu, kad Vakarai taip ilgai leidosi Kremliaus mulkinami.

Tuo metu, kai Sovietų Sąjunga ir jos satelitai ginklavosi, tai demokratijos miegojo ir sapnavo... taiką.

Tik dabar, meškai žirniuose suriaumojus, kai kas pabudo.

—o—

Nuolatinės klaidos, neryžtas ir graibstymasis patamsėje, tarytum piktas amaras, visą laiką lydėjo demokratijas.

Tik atsiminkime praeito karo pabaigą, kai, Kremliaus kurstomi, Vakarų valstybių vyrai iš kailio nėrėsi, norėdami pašalinti generolą Franco.

Mes nesakome, kad dabartinis Ispanijos diktatorius yra geresnis už Hitlerį ir Mussolinį, kurie jam padėjo sugriauti teisėtą, demokratinę tos šalies santvarką.

Bet taip pat negalima gerėtis išmintimi tų vyrų, kurie šiandien turi gerti tai, ką jie vakar prispiaudė.

—o—

Kaip ten bebuvo, bet dabartinis Vakarų valstybių mėginimas atsteigti normalius santykius su Ispanija yra sveikintinas.

Karo atveju su Sovietų Sąjunga, ta Iberijos valstybė, prisidengusi Pirenėjų kalnais, būtų nepakeičiamas sąjungininkas.

Tą patį reikia pasakyti ir apie maršalo Tito Jugoslaviją, kuri šiandien yra skersas kaulas Stalino gerklėje.

O ką jau bekalbėti apie tolimąją Japoniją, kuri, Amerikos padedama, prieš komunistus Azijoje galėtų pasiųsti 150 divizijų?...

—o—

Pr. Lapienė abejoja, ar Amerikos lietuvių visuomenė bus dosni rašytojų fondui.

Mat, ją sujaudino tūlas Ben. Babrauskas, kuris Drauge parašė taip, kad, pavyzdžiui, Naujienų bendradarbis (Anupras Zdanavičius) dėl to buvo priverstas net šitaip išsireikti:

"Nors tu ir kiaulė, o eik talkon..."

Iškoliojęs visuomenę, neduodančią rašytojams pinigų, Ben. Babrauskas pagaliau jai pranešė, kad nepriklausoma Lietuva davusi tik du poetus...

Štai tau, Jurguti, ir devintinės.

Iš tikrųjų, argi dėl tų dviejų Dievo pateptųjų mūsų visuomenei verta kišti ranką į kišenių?

PREZ. TRUMANAS: TAUTOMS GRESIA PAVOJUS

JOS GALI APSIGINTI TIK EIDAMOS IŠVIEN

NAUJO (82) KONGRESO ATIDARYMO PROGA PREZIDENTAS TRUMANAS IŠDĖSTĖ AMERIKOS VYRIAUSYBĖS UŽSIENIO POLITIKOS PROGRAMĄ, PRAŠYDAMAS KONGRESĄ REMTI VYRIAUSYBĖS PASTANGAS, SIEKIANT PASTOTI SOVIETŲ SĄJUNGAI KELIĄ EUROPOJ AZIJOJ IR AFRIKOJ. AMERIKOS TAUTA STOS SU GINKLU RANKOJ, JEIGU TAI BUS REIKALINGA UŽKIRSTI SOVIETAMS KELIĄ PASAULIUI UŽVALDYTI, PASAKĖ TRUMANAS

Norėdama užvaldyti pasaulį, Sovietų Sąjunga nebūtinai turėtų užpulti Jungtines Am. Valstybes, — pabrėžė Trumanas. Ji gali pasiekti savo tikslo, mus izoliuidama ir prarydama vieną po kito mūsų sąjungininkus.

Visoms laisvoms tautoms šiandien gresia pražuties pavojai iš Sovietų Sąjungos pusės. Vienintelis būdas joms išsisaugoti yra — veikimas bendromis jėgomis. Jokia tauta negali išsaugoti savęs, mėgindama savanaudiškai pasitraukti iš artėjančios audros, — kalbėjo prezidentas.

Jis reikalavo remti dabartinę užsieni politiką, kurs pagrindinis pradas — kad Amerika vaidintų laisvųjų tautų tarpe vadovaujantį vaidmenį, kad pati ginkluodamosi, padėtų sustiprinti ir savo sąjungininkams likusiame pasaulyje. Mes matome, kaip Rusijos komunistų diktatūra stengiasi žingsnis po žingsnio užkariauti visą pasaulį.

Jie finasuoja Amerikos komunistų partiją

Žurnalo Reporter pranešimu, Amerikos komunistų partija finansuojama keleto komercinių įmonių, kurias tiesiog ar tarpiškai kontroliuoja pati komunistų partija. Šios įmonės politbiūro nusistatymu turinčios veikti ligi to laiko, kol raudonoji armija užvaldys ir Ameriką.

Tų paslaptingų įmonių eilėje randame — lėlių fabriką, siuvyklas, čiužų fabriką, įrankių dirbtuvę, visą eilę importo firmų, kurios į šį kraštą įgabena tokius dalykus, kaip rankiniai laikrodžiai, brangenybę, ir t.t., "rylesteitines" agentūras, raštinės reikmenų krautuvės (stambiausia šios rūšies krautuvė esanti New Yorke), litografijas, spaustuves, patefono plokštelių (rekordų) fabrikus, knygų krautuvės ir net naktinius klubus.

Į šį sąrašą neįtrauktos 37 vasaros stovyklos. Kai kurias stovyklas tiesiog tvarko partija, o kitoms parūpina kostumerius ir už tai gauna dalį pelno. Tuos visus finansinius reikalus tvarko iš Europos 1914 metais atvykęs tūlas Robertas Waineris.

JEI STALINAS PRADĖTŲ KARĄ RUSIJOJE ĮSILIEPSNOTŲ SUKILIMAS

HAROLDO STASSENO ĮSPŪDŽIAI IŠ KELIONĖS

Haroldas Stassenas grįžo iš kelionės po Europą ir Aziją.

— Europoje, — pareiškė Pennsylvanijos universiteto prezidentas, — visai realiai jaučiamas karo pavojus. Bet tarptautinės taikos perspektyvos yra žymiai geresnės, negu bet kuriuo momentu per paskutinius trejus metus.

Stassenas įsitikinęs, kad jeigu Kremlius pradėtų agresijos karą, jam gresia sukilimas, kuriame dalyvautų ir raudonoji armija. Stasseno nuomonė remiasi informacijomis, kurios net per geležinę sieną pasiekia Vakarų Europą.

Stasseno žodžiais, žmonės visur, net ir Rytinio bloko šalyse, trokšta taikos ir laisvės. Komunistinio imperializmo gresmė yra vienodai suprantama visame pasaulyje. Šis tautų atsipeikėjimas turi didžiausios reikšmės.

Savo kelionės metu Stassenas buvo susitikęs su McArthuru ir turėjęs pasikalbėjimą su Indijos vadu Neru. Paskutinysis pasikalbėjimas ypatingai daug vilčių jam suteikęs.

VYKSTA KINŲ INTELIGENTŲ SUĖMIMAI

Gautomis iš Formozos žiniomis komunistų valdomoje Kinijoje vykdomi inteligentų areštai. Suimami inteligentinių profesijų žmonės, kuriuos komunistinė valdžia įtaria neištikimybėje. Viso esą suimtų apie 50,00 žmonių.

Viename didmiestyje Šanchajuje esą suimta 800 žmonių.

ANGLŲ SPAUDA PRIEŠ McARTHURĄ

Anglų spauda pradėjo kampaniją prieš McArthurą ir protestuoja prieš jo įvestą griežtą pranešimų iš fronto cenzūrą. Laikraščiai nurodo, kad po JAV Anglija turi didžiausias karines jėgas (20 tūkst.) Korejoje. Ir Anglija turi teisės domėtis karo operacijomis. Taip pat reikalaujama, kad McArthuras praneštų ką jis galvoja toliau daryti.

McArthuro žinioje esančios karo pajėgos priklauso Jungt. Tautoms ir Anglija, kaip J. Tautų narys turi teisę reikalauti iš McArthuro ataskaitos.

RAKETINIS LĖKTUVAS IŠGĄSDINO LOS ANGELES

Praeitą sekmadienį raketinis lėktuvas nusileisdamas iš 40,000 pėdų aukščio ir darydamas 900 mylių į valandą sukėlė virš Los Angeles miesto tokį oro virpėjimą, kad kino įmonių centre sutrūko langų stiklai. Publikoje pasidėjo tokia panika, kad policijai visišką rimtį atstatyti pavyko tik po poros valandų.

Žinoma, prasidėjo gandai, kad jau vyksta bombardavimas.

Laikraščių pardavėjai neplatina Daily Worker

New Yorko laikraščių pardavėjų sąjungos pirmininkas pareiškė, kad jau anksčiau jie patriotiniais sumetimais buvo nusprendę nepardavinėti komunistinio dienraščio. Bet šį jų sprendimą komunistai apskundė teismui, remdamiesi jų turimu "charteriu".

Dabar laikraščių pardavinėtojai rūpinasi, kad miesto administracija panaikintų tą "charterį". Tada jau komunistinis dienraštis būtų išimtas iš kioskų (standų). Pasirodo, kad aplamai Daily Worker labai menkai perka.

Prezidento Trumano politikos gairės

Sovietų gresmė: Mes esame pasiruošę garbingiems susitarimams. Bet jokių nuolaidų daugiau... mes kariausime, jeigu bus reikalinga.

Sąjungininkai: Šautuvas, kuris taiko į mūsų sąjungininkus, taiko kartu ir į mus.

Europa: Europos gynimas yra viso laisvojo pasaulio gynimo pagrindas, įskaitant ir mus pačius.

Jungtinės Tautos: Mes remsime Jungtines Tautas ir norime likti ištikimi didiesiems susitarimo dėsniams.

Apsiginklavimas: Mes esame pakeliui į visuotiną karo meto mobilizaciją, jeigu tik pasirodys tai reikalinga. Mes pradedame gaminti ginklus, kurie reikalingi mums patiems ir mūsų sąjungininkams. Karo fabrikai praėjęs gaminti per metus po 50,000 lėktuvų ir po 3,500 tankų.

Taft už karą, jeigu rusai pultų Vakarus

Senatorius Robert Taft, republikonų vadas, atsakydamas į prezidento Trumano kalbą Kongreso atidarymo proga, aiškiai pasisakė už karą su Sovietų Rusija, jeigu ji užpultų bet kurią Vakarų Europos valstybę.

—Klausimas tik, kaip mes galime sekmingiausiai kariauti ir laimėti karą, — pareiškė Taft. Su prezidento Trumano užsienio politika jis daugely atvėjų nesutinka. Taft pasisakė prieš Eisenhowerio paskyrimą Atlanto armijos vadu. Jo nuomone, šią vietą turėjo užimti kuris nors Europos generolas. Jis pasisakė prieš siuntimą naujų Amerikos divizijų į Europą, bet sutinka, kad Amerika turi ginkluotis namie.

Gen. Eisenhoweris Europoje

Gen. Dwight D. Eisenhower

Gen. Eisenhoweris aplankė Paryžių kur turėjo pasikalbėjimus su Prancūzijos ministeriu pirmininku Plevenu ir karo vadais.

Belgijos regentas princas Bodouine gen. Eisenhoweriui atvykus į Briuselį, pareiškė, kad jis perduoda jam priklau sančias Belgijos kariuomenės vyriausio vado teises gen. Eisenhoweriui.

Komunistai padarė prieš gen. Eisenroweri demonstracijas prie Triumfo Arkos.

Amerikos kariams, atvykusiems iš Vokietijos atostogų į Prancūziją, laikinai draudžiama rodytis vietose, kur komunistai rengia demonstracijas.

Neseniai įvykusiame BALF seime, New Yorke, pirmininkas kan. prof. Koncius lydi garbės svečius, mėrą Impellitteri ir kardinolo Spelmano atstovą vyskupą McDonnell. Šalia stovi DP Komisijos narys V. E. Ziegler, V. Tysliavienė ri dainininkė Florence Korsak. Fone matyti J. Ginkus, J. Liudvinaitis ir k.

KINIEČIŲ PUOLIMAI SULAIKYTI

Vakarinėje Korėjos fronto dalyje besitraukiančius sąjungininkus puola dvi kiniečių motorizuotos armijos

Wondžou rajone amerikiečiai perėjo į kontr-ataką ir privertė raudonuosius atsitraukti dvi-tris mylias. Priešpuoliai vykdomi plačiu mąstu, jų tikslas sulaikyti raudonųjų slinkimą į pietus, kur jie veržiasi paimti svarbius susisiekimo punktus.

Karo žvalgyba nustatė, kad kiniečių ir šiaurės korejiečių daliniai persirengia į civilius drabužius ir vaizduodami paprastus pabėgėlius prisiartina prie amerikiečių pozicijų ir tada atidengia ugnį. Vienoje vietoje oro žvalgai pastebėjo 4,000 priešo kareivių, kurie keitė savo aprangą. Lakūnai sutrukdė šį maskaradą ir numesdami daug bombų padarė priešui žymius nuostolius. Aviacijai įsakyta apšaudyti visus pabėgėlius arti fronto, išskyrus moteris ir vaikus.

Vakarinėje fronto dalyje lakūnai pastebėjo didelius raudonųjų telkinius, kurie turi tikslo užpulti pagrindines sąjungininkų jėgas, tame skaičiuje ir 8 armiją, kurios traukiasi pietų link.

Artimose Seolui srityse, lakūnų apskaičiavimu, yra apie 80,000 raudonųjų. Tai esančios dvi kiniečių armijos, kaip tvirtina paimti į nelaisvę kiniečiai.

Apie sąjunginės kariuomenės manevrus oficialiai nieko nepranešama. Korespondentų žiniomis dalis sąjungininkų karo dalinių įsitvirtino upės Kum pakrantėse.

Vėliau įvyko tai, ko negalima net pavadinti kautynėmis. Amerikiečiai atidengė ugnį į gulinčius ant sušalusios žemės kiniečius. Po keleto minučių viskas buvo baigta. Žemėje liko daugiau 200 lavonų.

Ypatingai didelius nuostolius kiniečiams padaro sąjungininkų lėktuvai. Per vieną tik dieną į šiaurę nuo Wondžou Amerikos lėktuvai sunaikino 165 pastatus ir iš kulkosvaidžių sušaudė 1,300 kiniečių kareivių.

Milžiniški kiniečių nuostoliai Korėjoje

Šiuo metu kiniečių divizijos taip staigiai veržiasi priekin, kad nustojo bet kokio atsargumo jausmo. Šiomis dienomis šis neatsargumas jiems padarė milžiniškus nuosotlius.

Kinijos komunistų pulkas praėjo per degantį miestą Wondžou, dar nuėjo keletą mylių toliau į pietus, nesutiko pasipriešinimo ir sustojo nakties poilsiui. Visi kareiviai atsigulė, net sargybos nepalikdami. Po kokios valandos visai atsitiktinai juos užklupo amerikiečių batalionas, kurio pareiga buvo pridengti stambesnių jėgų atsitraukimą.

54 bilijonai dolerių karo reikalams

Artimiausiu laiku prez. Trumanas patieks Kongresui trečią papildomą bilių, kurs numato karo reikalams kreditus sumoje nemažesnėje, kaip 12,000,000,000 dolerių. Iš atsakingų Kongreso vadų pranešimų laiškėja kad vyriausybei bus paskirti kreditai karo reikalams bendroje sumoje lig 54 bilionų dolerių.

Kardinolas Spellmanas smerikia italų filmą

Italų filma "The Miracle" buvo New Yorke uždrausta rodyti, bet vėliau tas draudimas vėl buvo atšauktas. Kardinolas Spellmanas suorganizavo šios filmos pikietą ir deda pastangas, kad ji būtų nuimta nuo ekrano. Kardinolas šią filmą pavadino nemoralia ir piktžodžiaujančia.

Gen. McArthuras neseniai įspėjo japonus, kad renkasi pavojingi debesys tarptautiniame akiratyje ir tai gali priversti Japoniją savo jėgomis gintis nuo užpuoliko, taip pat ginti ir kitas tautas, kurioms gresia tokia pat nelaimė.

LAUKIA PASAULIO PABAIGOS

Britų Kolumbijoje vienos sektos ("Šviesos vaikai") nariai savo vadovės farmerės Carlson įsakyti susirinko farmoje, užsibarikadavo ir laukia pasaulio pabaigos, o toji pabaiga turinti įvykti sausio 9 dieną.

Pasaulio pabaigos laukia viso 35 žmonės. Jie apsivilko togomis, gieda ir meldžiasi.

"Šviesos vaikų" vadovė jau buvo išpranašavusi pasaulio pabaigą gruodžio 23 dieną. Tada visi "Šviesos vaikai" buvo išsikėlę į kalną. Na, bet nurodytu terminu pasaulio pabaiga buvo pavėlavusi. Tad dabar jie "ant tikrųjų" laukia antros pranašystės išsipildymo.

LENINO PRANAŠYSTĖS

Maskvos laikratis Krasnaja Zvezdą priminė Lenino pranašysęę, kurią jis padarė dar 1921 metais.

Kiniečiai ir kiti rytinių tautų žmonės,— rašė Leninas, — galutinai išspręs pasaulinės kovos tarp komunizmo ir kapitalizmo rezultatus.

IŠ VISO PASAULIO

Atstovų Rūmų Karo komisijos pirmininkas, prez. Trumano sutikimu, pasiūlė karo laivyno praplėtimui paskirti du bilijonus dolerių. Pirmoje eilėje bus pastatyta 80 karo laivų.

Iš patikimų šaltinių pranešama, kad artimiausiu laiku DP atvykimas iš Europos žymiai susitrukdys, nes šiuo metu pasidarė žymiai lėtesnis vizų išdavimas tremtiniams. Konsulariniai valdininkai skundžiasi, jog visas reikalas susitrukdė dėl neaiškumo naujų instrukcijų ir dėl jų nesuderinimo su ankstyvesniais potvarkiais.

Sovietinės Vokietijos prezidento Piko 75 metų sukktuvių proga paskelbta amnestija politiniams kaliniams... jie išleidžiami iš kalėjimo, jeigu savo noru sutinka važiuoti priverstiniems darbams į Rusiją.

Jungtinių Amerikos Valstybių atstovai Jung. Tautose deda pastangas komunistinę Kiniją pripažinti agresorium, bet su tuo lig šiol sutiko tik dalis valstybių.

Senaorius Taftas pareiškė, kad Sovietams užpuolus Vak. Europą, prasidėtų trečias pasaulinis karas. Bet Vak. Europos gynimas yra pirmoje eilėje pačių Europos valstybių reikalas.

Korejos prezidentas Sygman Ree prašo suteikti pusę milijono šautuvų, nes jaunuomenė nori savo kraštą ginti, bet neturi ginklų.

Didž. Britanija praeitais metais į Rusiją išvežė 9,878 tonų gumos, kuri taip reikalinga karo pramonei...

Sovietų maršalas Konevas Čekoslovakijoje oficialiai pirmininkauja 1,000 sovitų karo patarėjų misijai. Bet faktinai jis einąs tas pačias karo vado pareigas, kaip ir Rokosovskis Lenkijoje.

Stalinas turi 30 A bombų

Washingtono informuotuos šaltiniuos kalbama, kad šiuo metu Sovietai turi 30 atominių bombų. Kas mėnuo pagaminamos dvi bombos.

Neoficialiais daviniais JAV turinčios jau 1,000 atominių bombų.

Amerikos Lietuvių Savaitė

MIRĖ JONAS VAIVADA

Philadelphia, Pa. — Sausio 8 d., 2:30 val. po pietų, St. Joseph ligoninėje nuo širdies priepuolio ir plaučių uždegimo staiga mirė Jonas Vaivada, senas vietos biznierius ir visuomenininkas, sulaukęs 74 metų amžiaus.

Velionis laidojamas šį ketvirtadienį, sausio 11 d., 9:30 ryte iš šv. Kazimiero bažnyčios į šv. Kryžiaus kapus, kur ilgisi prieš keletą metų mirusi jo žmona Stefanija.

Laidotuvių apeigomis rūpinasi Juozas Kavaliauskas.

Velionis paliko tris dukteris: Elena Vainiūnienę, Valę Tysliavienę, Oną Vaivadaitę, sūnų Antaną Vaivadą, du žentus ir tris anūkus.

Visi velionio vaikai, išskyrus jauniausią dukterį Onutę, kuri į laidotuves atskrido net iš Kalifornijos, visą laiką budėjo prie sergančiojo lovos.

Velionis Jonas Vaivada į Ameriką atvyko šio šimtmečio pradžioje. Apsigyvenęs Philadelphijoje, jis sukūrė pavyzdingą lietuvišką šeimą, įsteigė maisto pardavimo biznį, kuriuo vertėsi visą laiką. Nuo pat įsikūrimo Amerikoje, velionis uoliai dalyvavo įvairių organizacijų, draugijų ir klubų veikloje, būdamas jų narių ir pareigūnu. Šio šimtmečio pradžioje jis su draugais įsteigė Philadelphijoje pašalpinį klubą Lietuva, kuris ir dabar sekmingai veikia. Velionis lygiai aktingai dalyvavo ir kitų vietos draugijų bei klubų steigime. Jis buvo ilgametis SLA narys ir dalyvaudavo visuose jo seimuose. Buvo didelis lietuviškos spaudos rėmėjas.

Velionis kilęs iš gražios ir romantiškos Veliuonos apylinkės.

Tuoj po pirmojo pasaulinio karo, kai tik atsikūrė nepriklausoma Lietuva, Jonas Vaivada, kaip nuoširdus patriotas, likviduoja biznį ir su žmona bei mažais vaikais grįžta į senąją tėvynę. Ten jis su visa savo nuoširdžia asmenybe ir energija metasi į darbą savo atgimusiai tėvynei atstatyti. Būdamas verslininkas, velionis juo verčiasi, Kaune, Šiauliuose ir Vilniuje. Deja, Vilnių okupucja lenkai. Okupantų persekiojamas, Jonas Vaivada grįžta į Philadelphiją, o vėliau atsiima ir šeimą. Šio kilnojimosi laikotarpyje, velioniui teko nekartą nukentėti morališkai ir medžiagiškai. Bet velionis to niekad nesigailėjo. Jis, kaip ir jo žmona, velionė Stefanija, dažnai sakydavo:

"Važiavome į Lietuvą, nes ją mylėjome. Jeigu būtume gyvenę Amerikoje, tiesa, būtume turtingesni. Bet užtai vaikus užauginome lietuviškoje dvasioje."

Iš tikrųjų, Vaivadai savo vaikams davė tai, ko pinigais neperkama.

Velionis Jonas Vaivada buvo žinomas savo sąžiningumu, nuoširdumu ir darbštumu. Tai buvo visų gerbiamas žmogus, biznierius ir visuomenininkas. Jo mirtis yra dar vienas skaudus smūgis tai senajai kartai, kuri sukūrė tiek daug vertingų lietuviškų kultūros paminklų ir kurios eilės, deja, kasdien retėja. Be senosios kartos, kurią atstovavo velionis, šiandien mes neturėtume nei bažnyčių, nei organizacijų, nei laikraščių. Senoji Amerikos lietuvių karta iš lėto nyksta, bet jos sukurtas ir paliktas visuomeninis kraitis amžiais bus. Juo naudosis būsimosios kartos ir minės tuos, kurie, anot Kudirkos, paliko ženklą, kad žmonėmis yra buvę.

Vienas tokių kilnių lietuvių idealistų kaip tik ir buvo velionis Jonas Vaivada. Ilsėkis ramiai, brangus tautieti.

JONUI VAIVADAI
1951 M. SAUSIO 8 D. MIRUS

reiškiame užuojautos jo likusiems šeimos nariams — Elenai Vainiūnienei, Antanui Vaivadai, Valerijai Tysliavienei ir Onai Vaivadaitei.

ALTS Skyriaus vardu,
ALGIRDAS JANUŠKEVIČIUS

Philadelphia, Pa.

PENKTASIS BALF SEIMAS NEW YORKE

Penktadienį, sausio 5 dieną apie 11 val. rytą, Hotel New Yorker, New Yorke, dalyvaujant visų didžiųjų ir veikliųjų lietuvių kolonijų BALF skyrių atstovams, prasidėjo penktasis Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo seimas. Seimo posėdį atidarė BALF pirmininkas kan. prof. Juozas B. Koncius, sveikindamas susirinkusius atstovus ir svečius. Seimo prezidiuman vienbalsiai išrinkti: Elbieta Paurazienė iš Detroit, Mich. — pirmininke, M. Michelsonienė iš So. Bostono ir P. Pivaronas iš Pittsburgho — vicepirmin., P. Gribienė iš Chicagos, Ona Valaitienė iš Brooklyno, P. Joga i Clevelando ir J. Brazinskas iš Yonkers, N. Y. — sekretoriai.

Nominacijų komisija: Kun. J. Bakšys iš Rochester, N. Y., Alena Deevnienė į Waterbury, Conn., dr. Pijus Grigaitis iš Chicagos ir Juozas Ginkus iš Brooklyno.

Mandatų komisija: J. Liudvinaitis iš Linden, N. J., Br. Spudienė iš Woodhaven, N. Y., J. Valaitis iš Waterbury.

Finansų komisija: A. Pietarienė iš Harrison, N. J., J. Cibulskis iš Stamford, Conn., Antanina Colnienė iš Waterbury, Conn.

Rezoliucijų komisija: Nora Gugienė iš Chicagos, Matas Zujus iš Wilkes-Barre, Kotryna Namaksy iš So. Bostono, V. Sidzikauskas (už J. Tuinilą), So. Boston, kun. A. Juška iš Chicagos, Pranė Lapienė iš Stony Brook, L. I.

Po pietų, apie 2 val. į BALF seimą specialiai atvyko New Yorko miesto mayoras Vincent R. Impellitteri, miesto pareigūnų ir spaudos atstovų lydimas. Pradedant popietinį posėdį miesto mayoras Impellitteri pasakė sveikinimo kalbą, kurioje jis be kitko pareiškė vilties, kad Dievui padedant, Geležinė Uždanga, kuri dabar nuo laisvojo pasaulio atskiria ne tik Lietuvą, bet ir didelę pasaulio dalį, bus sunaikinta. Jis taip pat paminėjo, kad BALFas nuo 1944 metų yra sukėlęs per $3,000,000.00 lietuvių šalpos reikalams ir pagelbėjo apie 25,000 lietuvių tremtinių imigraciniuose ir įkurdinimo reikaluose.

Paskui kalbėjo kardinolo Spellmano atstovas vysk. T. J. McDonnell, kuris kardinolo vardu pasveikino seimą.

Po svečių sveikinimų, seimo pirmininkė p. Elb. Paurazienė, gražia anglų kalba padėkojo garbingiems svečiams ir jiems išėjus toliau tęsė posėdį dienotvarkėje numatyta tvarka. Sekė BALF vadovybės pranešimas, referavo kan. J. Koncius. Toliau buvo iždininko ir revizijos komisijos pranešimai.

Antrą dieną vyko diskusijos apie pranešimus ir vėliau skyrių pranešimai ir vardošaukiu, kurio metu skyrių atstovai pasisakė apie savo veiklą ir numatytus ateityje darbus.

1951 metų BALF darbo programą šalpos, imigracijos ir įkurdinimo srityse referavo BALF reikalų vedėjas Petras Minkūnas. Tame pranešime padaryta išsami BALF darbo apžvalga. Taip pat patiektas ir priimtas ateinančių metų biudžetas $310,000.00 sumai.

Vėliau buvo pateiktos susirinkusiems rezoliucijos šiais klausimais: (1) BALF apskričių reikalu, (2) seimo dažnumo reikalu, (3) padėkos rezoliucijos, (4) BALF ir Lietuvos Raudon. Kryžiaus bendradarbiavimo reikalu, 5) tolimesnės šalpos, imigracijos ir įkurdinimo reikalais.

Naujų direktorių rinkimų rezultatai: Kan. prof. J. B. Koncius, adv. A. A. Olis, Juozas Boley, A. Devenienė, B. Spudienė, N. Gugienė, A. S. Trečiokas adv. St. Briedis, Jr., prel. J. Balkūnas, St. Gegužis, J. Ginkus, P. Gribienė, J. Jankauskas, Marie Kase, J. Kasmauskas, J. Laučka, M. Micehlsonienė, P. Pivaronas, J. Tuinila, V. Tysliavienė ir Matas Zujus.

Seimo metu dainininkė B. Darlys sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus, jai akompanavo Aleksis Mrozinskas ir J. Olšauskas iš Amsterdamo.

Valdybos sudėtis pasiliko ta pati, kaip pernai.

Pastebėtina, kad šiame seime buvo vietinės ir nacionalinės Amerikos spaudos atstovai, kaip Associated Press, New York Times ir kiti, kurie aprašė BALF seimą, jo atliktus darbus ir ateities uždavinius.

Susižiedavo

Bridgeport, Conn. — Neseniai Jūsų korespondentui teko sužinoti, kad Birutė Eleonora Sapiegaitė susižadėjo su JAV laivyno karininku Donald Cochrin. Panelė Sapiegaitė yra žinomų veikėjų ir Vienybės skaitytojų Augusto ir Elenos Sapiegų duktė, baigusi Russell Sage Colleg ir šiuo metu dėsto biologiją ir chemiją Chatham Hall, Chatham, Va. Jos sužadėtinis yra baigęs Tuffs College ir gavęs inžinieriaus laipsnį. Susituokti jie numato birželio mėnesį. Sekmės jaunuoliams!

B. Ž.

Naujas išvežimo būdas

Pagrečiui akcijos prisidėti prie "Igorio Kovoliovo Lapo" įgyvendinimo, Lietuvoje sudarinėjami "darbo batalionai" ir "komplektinės brigados." Šie darbo vienetai aprūpinami reikiamu techniniu personalu ir numatytu skaičiumi juodadarbių. Kiekviena grupė turi savo politinį vadovą, kuris faktiškai eina politruko pareigas. Darbo "batalionai" ir komplektinės brigados" esą "savanoriškai" vyksta dirbti į įvairias dirbtuves Ukrainoje ir Pavolgyje, kur pradėti milžiniški kanalų, uostų, tiltų, geležinkelių ir plentų statybos darbai. Lietuvių brigados pasak komunistų centro vadovų, vyks dirbti Stalino garbei.

11,000 latvių "savanoriškai" jau dirba Kuibyševo vandens statybos dirbtuvėse.

Dar vienas išnaudojimo būdas

Paskutiniu metu Lietuvoje pradėtas propaguoti vadinamasis "Igorio Kovaliovo Lapas." Tai yra sistema, primenanti stachanoviečių judėjimą. Tik "Igorio Kovaliovo Lapas" tuo gal būt skiriasi, kad jis siekiamas įmonėse masiniai pritaikyti. Okupantas, įgyvendinus šį "lopą," tikisi Lietuvos gamybą pakelti, palyginus su 1948 metais, 250 procentų pralenkti 1949 metų gamybą.

Lietuvos miestuose ir kaimuose visur paskleisti plakatai, raginą įgyvendinti naują darbo metodą.

Rusai, ragindami kelti gamybą, turi tikslo galimai daugiau Lietuvą apiplėšti.

500 KOLCHOZŲ KLAIPĖDOJ

Klaipėdos apylinkėse jau nuo karo pabaigos pradėti steigti kolchozai. Todėl čia jų stambinimas toliausiai pažengęs. "Tiesos" daviniais, čia jau sustambinta 500 kolchozų. Laikraštis nurodo, kad Klaipėdos srityje yra dar rajonų, kaip Salantų, Plungės ir eilė kitų, kuruose partiniai ir tarybiniai vadovai reikiančiai nevertino puolitinio-masinio darbo reikšmės, konkrečiai nevadovauja kolchozų stambinimui ir grūdų paruošoms, nedirba su aktyvu ir neturi glaudžių ryšių su masėmis.

Iš kitų davinių matyti, kad kolchozų stambinimas ir čia sunkiai vyksta. Spauda dėl to kaltina agitatorius...

TREJANKA

Mūsų Trejanka yra pasaulinė Trejanka. Mūsų Trejankos aknys, žievės, sėklos, lapai ir kiti dalykai surinkti nuo saulės tekėjimo ligi saulės nusileidimo. Japonijoje pirmučiausia saulė teka ir mūsų Trejanka prasideda iš Japonijos, Kinijos, Indo-Kinijos, iš Persijos, iš Egypto, Prancūzijos, Ispanijos, Vakarų Indijos, Pietų Amerikos, Centralinės Amerikos, Mexikos, Šiaurės Amerikos, Canados — ir čia saulė leidžiasi. Imerk Trejanką į ruginę ir gerk po čerkutę viso pasaulio gerą mišinį. 75 už pakelį. Prisiunčiam į jūsų namus.

ALEXANDER'S CO.
414 West Broadway
South Boston 27, Mass.

BOSTON BAKING CO.
J. Tamošauskas
B. Andriušaitis
Lietuviška duona ir pyragaičiai
Pristatoma į namus ir krautuves
8 Ames St., Lowell, Mass.
Tel. 2-6797

JŪSŲ SVEIKATA PATAISOMA BE VAISTŲ IR OPERACIJŲ

ČIA YRA MANO SEKMINGAI PAGYDYTŲ PACIENTŲ PADĖKOS LAIŠKAI

Prof. Dr. C. Schleusing,
26 The Chesciant, Montclair, N. J.
Didžiai gerbiamas Pone Daktare Miller.

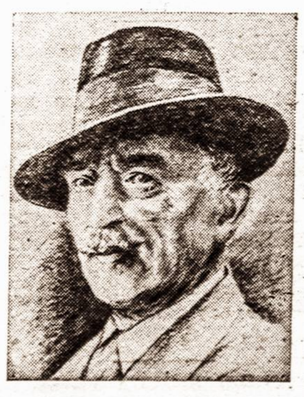

Sulaukęs bibliškai ilgo 84 metų amžiaus, suprantama, aš turių būti dėkingas savo kūno sveikam sudėjimui, bet aš matau, kad visikško sveikatos pagerėjimo aš sulaukiau tik Jūsų nuoširdaus rūpesčio dėka. Ilgus metus aš kankinaus dėl reumatizmo skausmų ir praleidau be miego daug ilgų naktų. Ir jokio malonumo gyvenime neturėjau. Ilgus metus aš mėginau gydytis karštomis vaniomis ir lankiau daugelį žinomų gydytojų Vokietijoje. Bet sulaukdavau tik laikino pagerėjimo, kurs manęs neatpalaidavo nuo pasikartojančių skausmų. Jūs buvusios paciantės įtakoje aš nusprendžiau aplankyti Jus ir dar kartą pamėginti savo sveikatą pataisyti. Toji vyresnio amžiaus moteris man pasakė, kad Jūs savo mokslo priemonėmis jai tikrai ir pagrindinai padėjot. Tai aš taip pat galiu patvirtinti, kai jūs tris mėnesius mane tyrinėjot ir gydėt. Aš vėl pasidariau sveikas ir geros nuotaikos. Aš galiu sekmingai dirbti ir maloniai gyventi. Todėl aš dabar galiu kiekvienam ligoniui nuoširdžiai patarti kreiptis į dr. J. Miller.

Būdamas didžiai dėkingas, aš įteikiu Jums savo foto kartu su šiuo raštu, kuriuos Jūs galit panaudoti savo nuožiūra, santykiaudamas su savo pacientais.

Prof. Dr. C. Schleusing, buv. Rūmų dailininkas Newark Meno Akademijos tapybos klasės vadovas.

Brangus Daktare Miller:

Aš daugiau 5 metų kentėjau dėl aukšto kraujo spaudimo, nuo sunkiai pakeliamų galvos skausmų ir nuo nuolatinio nemigo. Savo negalavimais aš skundžiaus daugeliui žinomų gydytojų. Aš vartojau įvairius vaistus. Bet mano sveikata nė trupučio negerėjo. Iš laikraščių aš sužinojau apie Dr. J. Miller New Jersey. Aš nuvykau su Jumis pasitarti dėl mano sveikatos. Ir po mėnesio pas jus gydymosi mano sveikata visiškai susitvarkė. Ir aš dabar esu visiškai laisva nuo skausmų ir negalavimų. Dr. J. Miller patarnavimu aš esu visiškai patenkinta ir dėkinga. Ir čia patariu kiekvienam ligoniui kreiptis pas Dr. J. Miller.

Brooklyn, N. Y. — **Genoveve Stančaitis**

Įvairių rūšių negalavimai, skilvio ligos, inkstų ir kepenų ligos, tulžies, pūslės visoki negalavimai, žemas ir aukštas kraujo spaudimas, astma, kvėpavimo sutrikimai, ausų ligos, nervų negalavimai, neuralgija, reumatizmas, judėjimo sunkumai ir kitokios ligos.

DAUG PADĖKOS LAIŠKŲ JŪS GALITE MATYT MANO BIURE

DR. JOSEPH MILLER
D. C. Ph. C.
790 BROAD Street, kampas Market St., Newark, N. J.
Tel. Mitchell 2-0773

PRIĖMIMO VALANDOS:
Sekmadieniais ir šventadieniais — Kasdien nuo 9 val. ryto lig 8 val. vakaro
nuo 9 val. ryto lig 1 val. po pietų.

DIAMOND CAFE
V. B. Santeckas ir V. Bukauskas, sav.
Alus, degtinė, vynas
305 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
SO 8-9094

CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary Lang, *Sav.*
AMERIKONIŠKI IR LIETUVIŠKI VALGIAI
SALĖ PRAMOGOMS IR PARKAS VASARAI
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.
128 NORTH ELM ST., WATERBURY, CONN.
Tel.: 4-9920

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

A. PAKENAS AND SONS
SIUVYKLA IR VALYKLA

A. Pakenas

Mes siuvame, taisome ir valome drabužius pačiomis moderniausiomis mašinomis ir priemonėmis.

Mūsų gamybos ir medžiagos kokybė, palyginti, yra geresnė, negu kitur.

Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai

UŽSAKYMUS PRIIMAME IR IŠ KITUR

Krautuvė — **138 E. MAIN ST.**
Dirbtuvė — **110 BROOKSIDE AVE**

AMSTERDAM, N. Y.

Tel. 1321 — Tel. 5083

SHEPHERD DISTRIBUTING CO.
Distributors for
DOMESTIC and IMPORTED BEERS
Wholesale and Retail
JOSEPH V. PLAKIS
2315 N. 28th St., Philadelphia, Pa.
Tel.: SAgamore 2-2013

WHITE HALL HOTEL
PETER ČESNULIS, savininkas
2 barai, restoranas, salės parengimams
NEW TOWN, PA. — **Tel. 9981**

"Pioneers in Radio and Electronics Since 1920"
FADA
Television

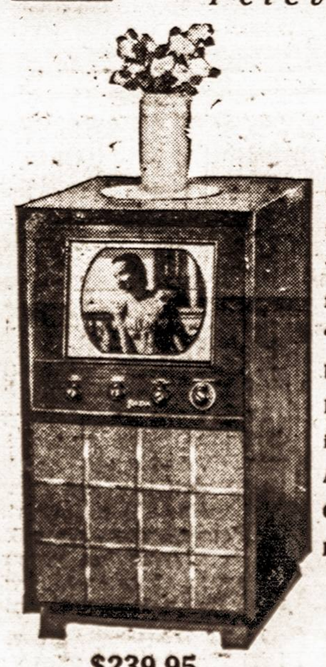

12½ In . . . 91 Sq. In. GLARE-FREE grey-face filter glass screen. Better viewing, filt-back angle front panel. Built-in "FADE-SCOPE" Antenna... beautiful mahogany veneer DeLuxe custom-built cabinet console . . . featuring AC Automatic Gain Control circuit. Sensational performer in all areas.

$239.95
VERNON RADIO and TELEVISION
PARDUODAMA IR TAISOMA
JUOZAS BUČINSKAS, Sav.
64 Vernon Street, — **Worcester, Mass.**
Tel. 6-1759.

Senasis Brooklynas Kalba

Senų laikų reportažai iš lietuvių būklės Brooklyne

Gal ne pro šalį būtų paminėti ir tokį įvykį,— renkant pinigus pirmajai lietuvių bažnyčiai Brooklyne.

Dr. J. Šliupas, nuvykęs į Sheandoah, sušaukė susirinkimą ir įkalbėjo žmones paukoti prieš porą metų surinktus vietinei bažnyčiai 800 dolerių — Brooklyno bažnyčiai. Toks nutarimas buvo padarytas. Bet, deja, šis nutarimas niekados nebuvęs įvykdytas, nes pinigai, kaip anų laikų žmonės vaizdžiai išsireiškia, "ištirpo tarp privatiškų žmonių rankų."

Brooklyno lietuviams turėjo neigiamos reikšmės, kad ir toks nežymus įvykis, kaip pabloginęs dr. J. Šliupo ir kun. Varnagirio asmeniški santykiai. Vėlesniais metais net nerandame Šliupiškame "Balse" jokių atsiliepimų apie Brooklyno bažnyčios reikalus.

Balse tik jau 1886 metais skaitome pastabą, kad kun. Varnagiris irgi čia norėjo sukelti 2,500 dolerių, bet jų negavo, tad išvyko į kitus miestus pinigų rinkti. Ši pastaba baigiama reikšmingu posakiu: "regis vienog, kad iš tų miltų bus tiršta košė, nes visi sutarė, kad kol gaus kitą kunigą, reikia ieškoti namų ir žemės ir kaip galima geriau perkant, paimti tai ant išmokesčio."

Kun. Varnagiris, apleidęs Brooklyną nuvyko į Freelandą ir ten per mūsiškį laikraštį, kurs, kaip žinia, anais laikais vadinosi "Vienybė Lietuvininkų," pradėjo visaip skųsti Brooklyno ir New Yorko lietuvius, dažnai juos pavadindamas "farmazonais ir razbaininkais".

Po kiek laiko į tuos kun. Varnagirio išsišokimus dr. J. Šliupas atsiliepia atviru laišku. Tame laiške skaitome:

"Po paslaptingo kun. Varnagirio išvažiavimo iš New Yorko, mūsų broliai liko labai susierzinę tokiu negražiu darbu kunigo, kurs nepasakė teisybės, dėl ko jis čia nenori arba negali apsilikti."

Kun. Varnagirio tas staigus išvykimas buvo smūgis vietos lietuviams. Bet lietuviškos parapijos reikalai vis tik nepakriko. Veiklesnieji parapijonys uoliai ieškojo sau kito lietuvio — kunigo.

"Liet. Balse" 1888 metų kovo mėnesį randame tuo reikalu šitokio turinio atsišaukimą:

... **"vardan bažnyčios lietuvininkų šv. Jurgio, po globa draugystės Šv. Trayčės 23 dieną Vasario mėnesyje 1888 metais užpirkome žemę ant budavojimo mūrinės bažnyčios, nesibaidydami didelio kašto, nors viskas kaštuos nuo 5000 lig 7500 dolerių. Už du lotu pripuola 5000 dol., lotas 50x100 pėdų, numeriai lotų 18 ir 20 ant North dešimtos gatvės ir Bedford Ave., Brooklyne.**

Norime, kad ta šviesi žvaigždė ant visos Amerikos dėl mūs lietuvininkų šviestų ir mūsų vardą pakeltų.

Mes lietuviai New Yorko, Brooklyno užsidėjome mokesti po 10 dolerių nuo kiekvieno per metus išmokėti. Tai mažiausia suma, o daug tokių brolių randasi, ką nori dėti po 100 ir po 300 dolerių.

Turime gerą ir drūtą komitetą, kuris tokį sutarimą padarė: bus didelės knygos padarytos iš grynos lininės popieros su naujasidabriniais apdarais. Tos knygos bus bobinčiuje lig pabaigos svieto ir bus paliktas raštas, kad tas knygas perduotų kunigas-kunigui, brolis, — broliui, sesuo-seseriai ir guodotų palikimą gerų lietuvių.

Ant viršaus knygų bus parašyta: "Žvaigždė lietuvių ant visos Amerikos" ir žėdnos žmogystės bus vardas padėtas, kiek davė ant bažnyčios. Ir taip eis iš eilės ir maldos atsilaikimės už įsteigtojus ant visados. Ir žėdną mėnesį bus gazietose apgarsinta, kas kiek dovanojo..."

Ir šiandien skaitydami šį nepaprastą dokumentą negalime pasilikti abejingai ramūs, nes juntame, kiek čia daug sielos įdėta, koks didelis pasiryžimas buvo apėmęs tuos mūsų pionierius šiame krašte.

Tie nepaprasti jausmai ir įkvėpė tiesiog biblinį šito atsišaukimo stilių. Dar daugiau. Tie visi steigėjai visiškai aiškiai matė ir suprato, kad daro pagal tuometinį supratimą ir savo nuotaikas istorinį žygį savo tautos gyvenime. Tarytum jie būtų nujautę, kad tie jų pranašingi žodžiai į šią šalį atvykusį mūsų tautos trečdalį priims savo prieglobstin.

"Žvaigždė lietuvių ant visos Amerikos" — tai buvo pirmas sutartinas ir sąmoningas lietuvių pionierių žygis. Tais laikais tie kaimo berneliai, dažniausia nuo arklo atitrūkę dar į sunkesnę fabrikų ir kasyklų aplinką patekę, išsisklaidę, padarė pirmą vieningą, ne menkomis aukomis sutvirtintą tautinės kūrybos aktą. Ir jie patys tai gerai suprato. Iš to vėliau, laikui bėgant, kilo ir visas kultūrinis Amerikos lietuvių veikimas, iš čia išsiritulioja įvairios srovės, dažnai viena kitai priešingos. Pirmasis Brooklyno lietuvių pavizdys buvo kelrodis kitoms kolonijoms.

Ir šiandien, nors jau nebėra anų **"tikro lininio popieriaus su sidabriniais apdarais knygų bobinčiuje,"** bet mes privalome **"godoti gerų lietuvių palikimą"** ir jį tinkamai vertinti.

Tad, garbė jums, senieji brooklyniečiai!

(Bus daugiau)

PR. ZUNDĖ BONNOJE

PLB VK Valdybos pirmininkas inž. Pr. Zundė nesenai lankėsi Bonnoje, kur su atitinkamais pareigūnais sutarta dėl teisinės lietuvių buklės Vak. Vokietijoje.

Lietuvos žmonės atvykę daugumoje 1944 metais traktuojami, kaip Lietuvos piliečiai. Pagrindinis pilietybės įrodymas — Lietuvos užsienio pasas. Kas tų pasų lig šiol neturėjo, ar buvo pametę, bus užsienio pasais aprūpinti per PLB įstaigas. Tuos pasus turinti nebus reikalingi vokiškųjų asmens dokumentų.

Lietuviai, kurie Hitlerio laikais buvo priversti priimti Vokietijos pilietybę, dabar gali laisvu noru pasirinkti — arba susigrąžinti Lietuvos pilietybę, arba likti Vokietijos piliečiais.

JURGIS SAVICKIS SUSILAUKĖ 60 METŲ

Ilgametis diplomatas ir rašytojas Jurgis Savickis švenčia 60 metų gimimo sukaktį. Šiuo metu rašytojas gyvena pietų Prancūzijoje nedideliam nuosavam ūkyje. Jurgis Savickis yra išleidęs visą eilę savo knygų, daugiausia apysakų ir kelionių aprašymų. Jo raštai pasižymi subtiliu stiliumi, santūriu gyvenimo atvaizdavimu.

Šiuo metu rašytojas taip pat rašo naujus kūrinius. O jo dienoraštis, kurio ištraukų pasirodė spaudoje, bene bus vienas jo žymiausių literatūros darbų.

MENININKAI PARYŽIUJE

Adomas Galdikas kiek ilgiau pabuvęs Prancūzijos pietuose, Viduržemio jūrų pakrantėje, grįžo į Paryžių. Kaip ir visados jis yra labai kūrybingas ir nuolatos dirba vis naujus čia labai vertinamus savo paveikslus.

V. Kasiulis tiek prigijo Paryžiaus meno pasaulyje, kad šiuo metu jau visai pakenčiamai gali gyventi iš savo meno darbų.

Gailius penketą metų mokęsis Strasburgo meno mokykloje, dabar persikėlė gyventi į Paryžių. Nors jis atvyko neturėdamas grašio kišeniuje, bet jaunas ir energingas būdamas sugebėjo savo gyvenimą sutvarkyti. Pusę dienos dirba bet kurį pasitaikiusį darbą, o kitą pusę dienos mokosi. Kolegų menininkų nuomone, tai daug žadąs jaunas menininkas.

PASILIKĖ VOKIETIJOJE

Rašytojas J. Kruminas tebėra Vokietijoje, sanatorijoje. Gavęs literatūrinę premiją viso 156 dolerius dabar galės pagerinti savo maistą ir, reikia tikėtis, greičiau pasveiks.

Žurnalistas H. Jakužaitis ilgai gulėjęs sanatorijoje, dabar pasveiko ir apsigyveno lietuvių stovykloje Traunsteine.

RUDOLF GREEF — LIETUVIŲ SIUVĖJŲ DRAUGAS

Anksčiau siuvėjų kontraktoriai daugiausia buvo susiorganizavę tautinėmis grupėmis. Juos į bendrą sąjungą, kuri vadinasi Greater Clothing Contractors Association, Inc., suorganizavo Rudolf Greeff ir Sidney Hilman.

Kaip ir visas Amerikos ekonominis gyvenimas, drabužių gamybos pramonė yra tam tikro standarto ribose, kurias, paprastai, nustato pavieniai asmenys.

Pavyzdžiui, Greater Clothing Contractors Association, kuriai vadovauja R. Greeff, kontroliuoja apie 300 siuvyklų, jų tarpe ir mūsiškių kontraktorių dirbtuves.

Šioje kontraktorių organizacijoje dažnai kyla įvairių nesusipratimų, ypač dėl darbo paskirstymo. Šiuo atveju, kiek mums yra žinoma, lietuviai neskriaudžiami. Mat, lietuviai kontraktoriai visada turėjo ir tebeturi didelį pasitikėjimą R. Greeffo asmenyje. Jis visada stengiasi kito reikalą suprasti, jam padėti. Jis žiūri, kad sąjungos narių tarpe būtų sklandumas, gera bendradarbiavimo nuotaika, kuri, paprastai, duoda gerų rezultatų tiek patiems kontraktoriams, tiek jų darbininkams.

Kiekvieno lietuvio kontraktoriaus pareiškimą visada labai nuoširdžiai palaiko Rudolf Greeff, kuris, kaip vėliau matysime, vertas platesnio apibūdinimo mūsų spaudoje. Taigi, kas yra tas Rudolf Greeff, nuo kurio valios dažnai pareina mūsų, lietuvių, kontraktorių ir jų darbininkų likimas?

Gimęs 1884 m. liepos 12 d. West Point, Kentucky, Rudolf Greeff yra vokiečių kilmės amerikietis. Kaip ir dera Amerikoje gimusiam, augusiam ir mokslus ėjusiam žmogui, Rudolf Greeff — šimtaprocentinis šio demokratiško krašto patriotas. Ir tai nėra tušti žodžiai: Pirmąjam pasauliniam karui pasibaigus, 1918 m. R. Greeff apleidžia JAV armiją kapitono laipsnyje. Po 12 metų karinės tarnybos, jis grįžta į civilinį gyvenimą ir pradeda labai įdomią karjerą. 1918 metais jis vadovauja vyriškų drabužių gamybos pramonei, kuri, kaip žinoma, socialiniame žmogaus gyvenime vaidina labai svarbų vaidmenį. Juk, šiaip ar taip, siuvėjo dėka, žmogus yra apsirengęs ir meniškai pasipuošęs...

Tokioms vedėjo bei koordinatoriaus pareigoms Rudolf Greeff kviečia Lietuvos krašto žmogus, taip pat genijalus organizatorius, Sidney Hillman. Nenuostabu, kad šiam mirus, Rudolf Greeff tampa Sidney Hillman Fundation patikėtiniu. Be to, Rudolf Greeff globoja Sveikatos Centrą ir Nedarbo Agentūrą New Yorke. Antrojo pasaulinio karo metu Rudolf Greeff, kaip vyriškų drabužių gamybos koordinatorius, ypač vaidina svarbų

RUDOLF GREEFF

vaidmenį. Kaip jo vadovaujama drabužių gamybos pramonė tobulai veikė praeito karo metu, rodo šis faktas: kas keturiolika sekundžių buvo pagaminama viena karišką milinė...

Šiuo metu, kai Amerika vėl ruošiasi demokratijos gynybai ir tos pačios Greater Clothing Contractors Association dirbtuvės gauna karišką užsakymų, Rudolf Greeffo vaidmuo vėl darosi atsakomingesnis.

Greater Clothing Contractors Association, Inc. centras yra 100 Fifth Ave., New Yorke. (Po tuo pačiu stogu, beje, didžiulę vyriškų drabužių gamybos dirbtuvę turi ir mūsų tautietis Jonas Šimėnas.) Jūsų reporteriui buvo įdomu pamatyti tą žmogų, kurio vardą nuolatos linksniuoja mūsų kontraktoriai ir jų siuvėjai. Pasirodo, Rudolf Greeff gerai asmeniškai pažįsta kiekvieną mūsų kontraktorių, žinojo jo santykius su darbininkais ir t.t. Tai, kas anksčiau čia buvo pasakyta, būtent, kad Rudolf Greeff yra labai draugiškai nusiteikęs mūsų siuvėjų kontraktorių atžvilgiu, dabar, po ilgesnio pokalbio su juo, tikrai pasitvirtino.

Apleisdamas didžiulį Greater Clothing Contractors Association ofisą, Jūsų reporteriui užėjo dar viena pagunda. Pavyzdžiui, kur ir kaip gyvena Rudolf Greeff, apleidęs savo ofisą. Pasirodo, jis kasdien grįžta į savo ūkį, kuris yra kažkur New Jersey valstybėje. Tame savo ūkyje Rudolf Greeff augina vaismedžius ir... šunis. Turi savo privatų ežerą, kur jis žuvauja ir plaukioja.

Toks, maždaug, yra Rudolf Greeff, nuo kurio valios, kaip jau sakyta pareina ir mūsų kontraktorių bei jų dirbtuvių likimas.

V.

BASANAVIČIUS NESUBOLŠEVIKINAMAS

Žymesnieji mūsų rašytojai ir jų raštai dar ir dabar labai mielai skaitomi okupuotosios Lietuvos žmonių, ypač jaunimo. Taigi eilė bolševikų rašeivų 1945 - 1947 metais ėmėsi iniciatyvos subolševikinti Kudirkos, Maironio, Lazdynų Pelėdos ir kt. raštus. J. Žiugžda (buvęs LTSR švietimo ministras, dabar LTSR mokslų akademijos tikrasis narys) 1947 metais vasario 18 d. Tiesoje išspausdino ilgą rašinį "Jonas Basanavičius," kuriame šį vyrą iškėlė kaip bolševikams labai artimą tarybinį patriotą. Kai kas iš Basanavičiaus paliktų raštų buvo spausdinama okupuotoje Lietuvoje.

Deja, nei vienam bolševikiniam kritikui nepavyko surusinti nei Donelaičio, nei Kudirkos, nei Maironio, Lazdynų Pelėdos, nei Simano Daukanto su vyskupais M. Valančium ir A. Baranausku. Nepasisekė ir Žiugždai su Basanavičium. Beveik visi šie mūsų rašytojų rusintojai po to gavo labai skaudžiai atgailoti partiniuose susirinkimuose ir bolševikų spaudoje. J. Žiugžda savo velykinę atliko vienas iš paskutiniųjų gerokai pavėlavęs — tik 1950 X. 25 d. Tiesos 253 Nr., iškoneveikdamas A. A. Lietuvos patriarchą, kurį prieš du su puse metų jis pats dar garbino kaip "bolševiką." Pripažinęs tiesą, kad Dr. J. Basanavičius savo raštais "demaskavo vidurinių amžių teutoniškų grobikų Romos popiežių laiminimu" tikruosius kėslus, J. Žiugžda toliau iškelia, kad J. Basanavičius pasižymėjęs "reakciniu visuomeniniu - politiniu veikimu."

Nei Basanavičius, nei jo įsteigtoji "Aušra" neišreiškę lietuvių tautos atgimimo aspiracijų, kurias mūsų krašto liaudžiai atvėrusi tik didžioji rusų tauta per savo 1905 metų revoliuciją: "Lietuvos darbo žmonės, palaikomi rusų tautos revoliucinės kovos, išvystė plačią kovą dėl spaudos, dėl gimtosios kalbos mokyklose, valstybinėse ir teismo įstaigose, dėl dvarininkiškos baudžiavinės priespaudos liekanų likvidavimo."

Toliau, pasak J. Žiugždos, lietuvių tautos atgimimas lygiagrečiai ėjęs su rusų vedama kova prieš carizmą. Pati Basanavičiaus išleistoji "Aušra" buvusi ne kas kita, kaip tik jo, kaip ir kitų "buržujų" priemonė apgauti Lietuvos liaudžiai.

Toliau įsismaginęs Žiugžda ima jau labai aiškiai pulti A. A. Basanavičių, sušukdamas: "Aušra" buvo priešinga revoliuciniam darbo žmonių judėjimui... Basanavičius visaip stengėsi pasiteisinti ir įsiteikti kunigams.

Nuo čia Žiugžda bando savo iki šiol iškeltą J. Basanavičių paversti tikru hitlerininku ir, jeigu tik būtų dar gyvas, uždarytų jį bolševikų kacetan... Basanavičius, anot jo, dalyvavęs visoje eilėje priešrusiškų ir priešbolševikiškų konferencijų tiek užsienyje, tiek pačioje Lietuvoje, dalyvavęs kaizerinio imperializmo pakalikų rinkimuose ir daręs visa, kad tik įvestų buržuazinę diktatūrą Lietuvoje. Pagaliau, 1917 m. gruodžio 11 d. Basanavičiaus vadovaujama "nacionalistų taryba" priėmusi deklaraciją, nukreiptą prieš rusų tautą. Taigi Basanavičius buvęs ne kas kitas, kaip vienas didžiausių "buržuazinės Lietuvos kūrėjų."

PHILADELPHIA, PA.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

MONUMENTS & CEMETARY MEMORIALS
E. J. WITALIS
MacDADE BLVD. CEDAR AVENUE
Rear entrance Holy Cross Cemetary
DARBY, PA.
Phone Darby 2467

ADAM'S CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras
TRAUN'S
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2-nd Street Tel.: DEW 513
PHILADELPHIA, PA.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
PHILADELPHIA, PA.
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

VINCO VIDGINIO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.
TR 1-6627

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street
and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

GEO S. REINS
BAR
1625 S. 2nd STREET,
Philadelphia, Pa.
Tel. FU 9-0692

BILL and AL's CAFE
A. Rinkus ir V. Vinickas
1520 Cumberland Street
Philadelphia, Pa.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
204 NORTH BROAD STREET
Philadelphia 2, Pa.
(At Race Street Subway Entrance)
STATEMENT OF CONDITION AS OF JUNE 30, 1950

ASSETS

First Mortgage Loans	$6,127,087
Loans on Passb'ks and Certificates	54,717
Federal Home Loan Bank Stock	100,000
Cash on Hand and in Banks	618,078
Office Building and Equipment	36,906
Parking Lot—1415 Race Street	22,723
Deferred Charges and Other Assets	8,749
TOTAL	$6,968,258

LIABILITIES

Members' Share Accounts	$6,518,158
Loans in Process	29,765
Other Liabilities	4,927
Specific Reserves	11,483
General Reserves $235,000	
Undivided Profits 188,925	423,925
TOTAL	$6,968,258

CHARLES S. CHELEDEN, President
RAYMOND UZUMECKI, Secretary
HENRY KEMEKLIS, Treasurer
REGULAR DIVIDENDS
Payable June 30 and December 31. Paid without interruption since 1901. Never less than 2½ percent per annum.

NEW BRITAIN, CONN.

Quality Market
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street

Hartford Ave. Restaurant
ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue

A. PETRAUSKAS
Restoranas ir viešbutis
Įvairūs gėrimai, geras maistas, puikūs kambariai
92 CHURCH STREET,

Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Įvairiausi gėrimai,
31 Spring Street

JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8218

Atvykę į Miami, Florida, paskambinkite, o mes tuojau nusiųsime automobilį ir jus parsivešime.

SOUTHERN CROSS HOTEL
Paul Usanis, Savininkas.

Jūs būsite patenkinti, apsistoję šiame didžiuliame, švariame ir gražiai įrengtame savo tautiečio viešbutyje.

Kainos prieinamos.

642 N. W. 3rd STREET MIAMI 36, FLORIDA
Telefonas: 82-9500

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukštis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11 N. Y. Phone EVergreen 4-0802

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1951 m. sausio 12 d.

BALF SEIMAS NEW YORKE

Šių metų sausio 5 ir 6 dienomis įvyko Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo seimas. Šiame suvažiavime padaryta praeities darbų apžvalga ir nužiūrėti planai ateičiai.

Kiekvienam lietuviui Balfo vardas yra brangus ir artimas. Jo kūrėjai — Amerikos lietuviai teisingai juo didžiuojasi tuo pagrindu, kad sukurdami šią didžiausios reikšmės organizaciją dar kartą įrodė savo tautinį susipratimą ir sugebėjimą, kai ateina didelis reikalas, veikti vieningai ir sutartinai ... Nors dažnokai nusiskundžiama, kad pas mus vyrauja didelis susiskaldymas į partijas ir sroves.

Gilus supratimas, kad reikia gelbėti mūsų tautos dalį pašalino visokius skirtumus tarp kataliko, tautininko, sandariečio ir socialisto. Ir to bendro darbo vaisiais galime dabar visi lygiai pasidžiaugti. Lietuviai savo tautiečių globos reikale nuveikė daugiau, negu daugelis kitų tautų.

Na, o tremtiniams Balfas buvo, galima sakyti vieninteli viltis. Dar gyvendami savo tremtinių stovyklose per Balfą pajuto savo brolių, Amerikoje gyvenančių, širdį ir brolikšką palankumą. Ši ypatingą vaidmenį suvaidinusi organizacija vienodai visų branginama. Šios organizacijos darbai įeis į mūsų tautos istoriją, kaipo gilios savo tautai meilės įrodymas, kaipo aukšto subrendimo ir vieningumo įrodymas.

BALFo uždaviniai toli gražu nebaigti. Dar turime daug tremtinių kurie yra reikalingi paramos. Ir jiems toji parama tuo svarbesnė, kad jie patys daugumoje yra menkos sveikatos ar senyvo amžiaus. Tad Balfas reikalingas ir tolesnio lietuvių dėmesio.

GEN. EISENHOWERIS EUROPOJE

Gen. Eisenhoweris dar tebebūdamas šiapus Atlanto pareiškė, kad jis viską darys kad tik išvengti karo ir kad jis tiki, jog savo tikslo jis galės pasiekti.

Asmuo, kuris pašauktas organizuoti karo jėgą, kalba apie tai, kad rūpinsis taikos išlaikymu. Ištikrųjų ir visa Europa organizuodama savo karo pajėgas ne karo trokšta, bet taikos, Nes jau per paskutinius pokarinius metus spėta įsitikinti, kad dabartinėse sąlygose taika dar galima, jei priešas pamatys jėgą, kuri jam gali būti pavojinga. Jokios derybos dabar negali būti sekmnigos, jokios sutartys neturi reikšmės, jeigu jos nebus paremtos įtikinančia jėga. Nes dešimtys sutarčių sulaužyta, ir daugybė konferencijų nedavė jokių vaisių, tiktai todėl, kad priešas nerado reikalinga rimtai kalbėti apie taiką ir tos taikos siekti.

Tad gen. Eisenhowerio pareiškimui, kad jis dirbs taikos labui galima tikėti lig tol, kol įvykiai priklausys nuo jo ir visų sąjungininkų nusistatymo.

Bet komunistų siekiai yra žinomi. Ir jie įrodė, kad turėdami silpną Europą prieš save, jie galėjo be karo daryti kas jiems patiko. Nebuvo jėgos, kuri sugebėtų jiems pasipriešinti.

Ir dabartinis komunistų įsiutimas prieš gen. Eisenhowerį parodo, kad jie pajuto, jog daromas pirmas žingsnis Europai ir pasauliui gelbėti ir mato jog jų planai, — kiek galima daugiau pasiekti be kraujo praliejimo, — žlunga.

Todėl jie gen. Eisenhowerį sutiko visu jiems būdingu įniršimu. Kominformas paskelbė "neapykantos kampaniją". Ataką pradėjo Maskvos spauda — Literaturnaja Gazeta ir Komsomolskaja Pravda, kur Eisenhoweris vadinamas "Wall strito" lekajum, "žinomu karo kurstytoju" ir kitais nemažiau piktais vardais. To dar maža. Paryžiuje generolas sutinkamas demonstracijom ir net streikais.

Gen. Eisenhowerio misija yra Kremliaus planų naikintoja. Kremlius pagaliau turės apsispręsti ar jis nori pradėti trečiąjį pasaulinį karą. Ir tik tada, kada šis sprendimas bus padarytas, galės tikrai kilti tas karas, kurio taip nenori ir visomis priemonėmis stengiasi išvengti Vakarų pasaulis.

CLEVELANDO RYŠKUS PAVYZDYS

Visa mūsų spauda labai jautriai atsiliepė į žinomus įvykius Clevelande. Neberasdami kitos išeities vietos parapinės mokyklos tėvai ir šiaip lietuviai — patriotai net griebėsi demonstracijos gatvėje, kad sulaužyti vietos klebono užsispyrimą neleisti lietuvių kalbos ir lituanistikos pamokų minėtoje mokykloje.

Prieita net prie muštynių. Kokios gi tų liūdnų įvykių pasekmės?

Štai Dirva praneša, kad "Vyskupui įsakius, leista įvesti dvi pamokas lietuvių kalbos ir kitų lituanistikos dalykų". Tiesa, ten pat priduriama: "Laikas toms pamokoms busiąs paskirtas papildomomis valandomis, po kitų pamokų. Mokytojai, kurie tas pamokas ves, atlyginimo negaus, nebent mokinių tėvai sudėtų jiems atlyginimą."

Žinoma, tai nėra tinkamas viso reikalo išsprendimas. Bet vis tik turim pripažinti kad ir to nebūtų, jeigu taip jautriai į šį reikalą nebūtų reaguota. Clevelando pavyzdis—ryškus paskatinimas prie vieningo ir sutartino sav otautinių reikalų gynima.

Apie 'senųjų' ir 'naujųjų' nesutarimus

Jau nekartą buvo rašyta spaudoje ir susirinkimuose kalbėta apie lietuvių naujakurių ir senakurių santykius, bet nematyti, kad tie santykiai nuo šio rašymo ar kalbėjimo būtų bent kiek pagerėję. Dar ir dabar iškyla vis naujų reiškinių, kurie aiškiai rodo, kad skirtumo tarp vienų ir kitų esama gana didelio. Senieji arba senesnieji lietuvių ateiviai jau yra gerokai įsigyvenę, daugiau ar mažiau moka angliškai, yra įsigiję turto, turi susitaupę pinigų, yra išmokę šiokio ar tokio amato, dažniausiai dirba kokį pastovesnį bei pelningesnį darbą, iš dalies verčiasi bizniu arba kitokiu būdu pelno sau pragyvenimą bei kaupia dolerukus ateičiai.

Visa tai, be abejonės, suteikia jiems daugiau savarankiškumo ir leidžia su didesniu pasitikėjimu žvelgti į gyvenimą. Tą jų pasitikėjimą ypač padidina dar ta aplinkybė, kad jie jaučiasi esą didžios, galingos ir turtingos valstybės piliečiai. Ir tas jausmas dažnai yra toks didelis, kad jie daugiau apie nieką nenori žinoti. Visą jų gyvenimo filosofiją sudaro tik doleris: turi arba uždirbo daug dolerių — esi geras, vertingas žmogus. Neturi dolerių ir vos galus suvedi su galais — tu maža kam esi ir vertas. Todėl dažnai tenka nugirsti tokius vertinimus: šitas žmogus yra vertas šimto milionų dolerių, o tas vertas tik penkiastešimt, dvidešimt penkių, dešimties, pusės, ketvirčia miliono, dešimties tūkstančių dolerių ir t.t.

Ėmus daugiausia šitaip vertinti gyvenimą ir patį žmogų, beveik viskas pasirodo kitokioj šviesoj.

Visų pirma skurdi, neturtinga ir purvina Lietuva, kurią jie prieš keliasdešimt metų apleido, jiems nesukelia didesnio džiaugsmo. Priešingai, jų patirtas gimtinės skurdas, vargas, nešvara bei tamsybė ir dabar jiems stovi prieš akis. Jiems atrodo, kad ne tik anksčiau, bet ir vėliau tame "krajuje" nieko gero nebuvo ir negali būti. Pati lietuvių kalba yra menka, sunykusi, todėl su ja toli nenueisi. Žmonės yra suvargę, apiplyšę, tamsūs, gyvena skurdžiai sulūžusiose, purvinose lūšnose, menkai apsitaisę, pusbadžiai pavalgę, tik maukia degtinę, tarp savęs pešasi, vagiliauja ir kitokiomis nedorybėmis verčiasi.

Kai jiems pasakoji, kad paskutiniais dešimtmečiais, ypač nepriklausomybės laikais, jau daug kas kitaip buvo pasidarę, kad nemaža lietuvių jau turėjo ir geresnių ūkių, ir gražesnių namų, ir žymiai daugiau įvairių mokyklų, ir visokių įstaigų bei įmonių, ir daug daug kitokių gėrybių, kurių seniau, prieš keliasdešimt metų, visai nebuvo, tai jie netiki: jiems atrodo, kad tai tėra tik tuščias naujų atvykėlių pasigyrimas.

Štai vienas senas lietuvis, atvykęs prieš beveik 50 metų iš "krajaus," dabar jau gerokai praturtėjęs, turi bent trejus namus, savo saliūną ir, žinoma apygerė mašina: jis jaučiasi gana gerai, apie "krajų" tekalba tik juodžiausiomis, sutirštintomis spalvomis, į visus lietuvius žiūri, kaip į visai menkus sutvėrimus ,kurių daugumas esą vagys, sukčiai ir kitokie niekšai.

Apskritai imant, daugeliui senesnių lietuvių ateivių didžiai nepatinka naujakurių pranašumas. Dabartinius dipukus Europoje šelpė ir tebešelpia Balfas ir kitokios labdarių draugijos, jų atkeliavimu rūpinasi tarptautinė tremtinių organizacija, atvykę į Ameriką, jie gerai sutinkami ir įkurdinami pas pažįstamuosius arba gimines, nieko nelaukdami, jie tuojau ieško geresnio darbo, įsitaiso geresnius butus, apsirūpina geresniais baldais bei drabužiais, skaito bent po kelis laikraščius, daugiau sielojasi kultūros bei savo tautos reikalais, nemaža jų jau kalba angliškai ir t.t.

Visų tų pirmenybių, aišku, senesnieji mūsų ateiviai visai neturėjo. Daugumas iš jų turėjo apleisti Lietuvą neraštingi arba vos moką tik pasirašyti ar maldaknygę paskaityti ,kelionę turėdavo patys apmokėti dažniausiai skolintais ar kitokiu būdu įgytais pinigais, pati kelionė dažniausiai būdavo gana varginga, nes tekdavo slaptai per sieną bėgti, atvykus į Ameriką jiems niekas jokios pagelbos nesuteikdavo, reikėdavo pradėti gyvenimą sunkiausiais ir menkai apmokamais darbais, nemokant svetimos kalbos ir gerai nepažįstant naujų aplinkybių.

Visa tai jau nuo pat pradžios juos vertė daugiau įsirėžti, rūpintis savo kasdieniniais reikalais, vienu pliku pragyvenimu ir rytojumi. Daugeliui trūko atspėjamo laiko pasimokyti, pasirūpinti dvasiniais bei kultūriniais reikalais, todėl ilgainiui, didesnę laiko dalį paskirdami sunkiam fiziškam darbui, jie pradėjo daugiau viską vertinti sunkiai uždirbamais doleriais ir pirmoj vietoj siekti dolerinių vertybių: turto, nuosavybės, verslų, santaupų ir kt. Ir su laiku nemaža kas iš jų daugiau ar mažiau to yra įsigiję, bet tuo pat metu daugumas jų, kaip teisingai pastebi senas amerikietis Anis Rūkas 1950 m. Vienybės Nr 13, yra pasilikę siauri dvasios elgetos, kurių viena iš ryškesnių būdo ypatybių yra siauramaniškas pavydas.

Tačiau būtų visai neteisinga, jei senosios kartos lietuvius mes visus vienodai apibūdintume. Dalis jų, kad ir būdami neraštingi arba maža prasitrynę, atvykę į Ameriką, tuojau griebėsi šviestis, ilgainiui gerokai prasilavino, išpruso ir pasidarė sąmoningi lietuviai. Jie skaitė lietuviškas knygas bei laikraščius, kūrė įvairias draugijas, skleidė švietimą ir rūpinosi kitų savo tautiečių reikalais. Atkuriant Lietuvos nepriklausomybę, jie pirmieji įsijungė į laisvės kovą, rinko aukas bei patys aukojo ir kiek galėdami rūpinosi, kad būtų pripažinta mūsų jauna valstybė. Vėliau, iškilus naujai Lietuvos tragedijai, jie vėl pirmieji puolė padėti į vargą patekusiems savo tautiečiams: ruošė gausingas rinkliavas, įkūrė didžiai naudingą Balfą, aprūpino daugelį tremtinių pačiais reikalingiausiais elgzistenciniais dalykais bei atvykimo dokumentais ir t.t.

Ir jie rūpinosi ir dabar tebesirūpina ne vien tik šalpos reikalais: jie daug sielojasi ir visos mūsų tautos laisvę bei jos ateitimi. Tam tikslui jų yra sudaryta Amerikos Lietuvių Taryba, paskutiniu laiku, kad ir labai pamažu, mėginama įgyvendinti Pasaulinės Lietuvių Bendruomenės siekimus, jau kalbama apie platesnius kultūrinius užsimojimus ir kt.

Bet šalia šito teigiamo sąjudžio pastebėtina ir galinga neigiama banga: sąmoningų patriotų amerikiečių lietuvių tarpe randame labai mažą dalį, daugumas jų yra didžiai abejingi mūsų tautos reikalams ir laikosi visai nuošaliai, o jaunoji karta daugiausia jau ir lietuviškai nemoka. Kodėl taip yra, gana sunku atsakyti. Tam iš dalies yra kalta visa mūsų praeitis, pačių mūsų išeivių susnūdimas ir apsileidimas, bet nemaža kaltė tenka ir nepriklausomos Lietuvos visuomenei, ypač įvairioms vyriausybėms ir visokioms srovėms: permaža buvo rūpinamasi užjūrine mūsų tautos atplaiša, permaža buvo sielojamasi jos likimu ir kokios nors moralinės ar medžiaginės pagalbos teikimu. Net ir dabar daugelis, atvykę iš Lietuvos, nesupranta arba nesistengia suprasti čia susidariusios padėties, jos skirtingų aplinkybių ir todėl savo nevykusiu elgesiu dažnai vietinius lietuvius dar daugiau atgresia nuo tautinio bei visuomeninio darbo ir tuo būdu padidina prarają. Būtų reikalas jau daugiau susirūpinti.

A. Karaliūnas

Dvi Vokietijos

NESUDERINAMOS NUOTAIKOS SOVIETINĖJE IR VAKARŲ VOKIETIJOJE. PIKTA PAŠAIPA VAK. VOKIETIJOJE IR KIETAS PASIPRIEŠINIMAS SOVIETIJOJE

(Laiškas iš Berlyno)

Nelemti Potsdamo nutarimai perkirto Vokietiją į dvi dalis. Visiškai vienalytis vokietijos kūnas laikui bėgant pradėjo keisti savo gyvenimo būdą kiekvienoje dalyje savarankiai.

Pažiūrėkit kas dedasi Vak. Vokietijoje. Vokietija nugalėta. Miestai, tiesa, sugriauti. Bet gyvenimas nepaprastu spartumu atsistato. Iš gatvių skeveldros išvalytos. Daugelyje vietų jau švyti nauji pastatai. Krautuvės pilnos prekių. Nieko jau nebetruksta. Net prabanginių dalykų, kaip aukso, kailių, brangiųjų papuošalų, laikrodžių kiek tik nori. Maisto normavimas jau senai panaikintas.

Žodžiu, čia verda gyvenimas. Po ilgo karo baisenybių, po siaubingų bombardavimų, žmonės atsigavo. Ir ten reiškiasi savotiškos nuotaikos. Daugumai norisi pasinerti į nerūpestingumą, norisi tas visas baisenybes užmiršti.

Tiesa, čia dar yra nedarbo. Yra ir nemalonus vokiečių iš rytų zonos pabėgėlių klausimas. Bet ir kiti kraštai panašių sunkumų turi. Tad vokiečiai dūšios gilumoje pikta pagieža galvoja: "Kažin, ar mes negeriau tik už nugalėtojus gyvename?"

Jie aiškiai mato, kad jų gyvenimas yra nesulyginamai geresnis negu sovietų valdomoje srityje. Bet jie, pajutę kad darosi reikalingi Europos gyvenime, dabar įžuliai pašaipūs:

—Jūs norit kariauti? Kariaukit! Mums pakaks. Galit apsieiti be mūsų...

Žinoma, diplomatai kalbasi kitu tonu su Vakarų Sąjungininkais. Bet paprasto Muncheno ar Hamburgo vokiečio tėra tik tokia nuomonė.

Jūs pažiūrėtumėt, kaip išdidžiai biurgeriai dabar laiko jau "taikos meto kvalitето" alaus bokalą!

— Vokietiją nuskriaudė. Mus išniekino. Be reikalo... jie mus atsimins. — tai nuolatinis pasikalbėjimų motyvas.

—o—

Sovietų zonoje vokiečių gyvenimas jau pačiomis pirmomis okupacijos dienomis buvo baisus. Prisiminkim tik pagarsėjusius moterų žaginimus ir plėšimus. Bet dabar jei ir ne tokios dažnos tos žvėriškos scenos, tai atėjo dar baisesni dalykai.

Nuo 1945 metų iš lenkų ir sovietų kariuomenės užimtų sričių iškraustyta 16 milijonų vokiečių. Apie 3,000,000 vokiečių buvo arba išžudyta, arba išvežta į Rusijos gilumą. Žodžiu, jie dingo be žinios.

Sovietų policija jau po karo veiksmų pabaigos suėmė 450,000 žmonių. Čia buvo ir fabrikantai ir karininkai ir kareiviai ir darbininkai ir ūkininkai.

NKVD pasinaudojo Hitlerio laikais pastatytom koncentracijos stovyklomis, kurių 13 ir dabar tebeveikia. Dalis tų stovyklų kalinių mirė nuo mušimų, bado ir siaučiančių ligų, dalis papildomai buvo išvežta į rytus.

Ypatingai sovietinės zonos pabaisa, tai urano kasyklos, kuriose dirba arti pusės milijono žmonių. Priskaitoma per ketverius metus 7,000 nelaimingų atsitikimų. Ir tos nelaimės dažniausia pasibaigė vieno ar keleto darbininkų mirtimi. Tai suprantama, nes žmonės dirba be jokių apsaugos priemonių.

Štai kodėl vokiečių tarpe kasdien vis kyla pasipriešinimas prispaudėjams. Savųjų komunistų vokiečiai dar labiau nemėgsta, negu rusiškųjų. O vokiečiai komunistai stengdamiesi įsiteikti rusams yra priversti būti dar žiauresni, dar griežtesni savo reikalavimuos.

Rusai patys ir vokiški komunistai neatlaidžiai šnipinėja ir seka visus dirbančiuosius. Bet sabotažo aktai neišvengiamai pasikartoja. Nors sabotažo vykdytojai rizikuoja savo galva, nors įskundėjų yra kiekvienam žingsnyje, bet vokiečių tarpe yra toks kietas nusistatymas prieš rusus, kad dirbtuvėse, kasyklose ir įvairiose įmonėse sabotažas nesiliauja.

Įskundėjus žiauriai sumuša, o jų pavardės skelbiamos per radijo stotį RIAS Vakariniam Berlyne. Kai ruošiamos komunistinės demonstracijos dažnai nelauktai iš specialių raketų pasipila antikomunistinės proklamacijos. Ant viešo pobūdžio pastatų iš nakties atsiranda didžiulės raidės F—Freiheit (laisvė). Į sovietų zoną nuolatos plaukia antikomunistinė literatūra.

Komunistinė partija ir valdžia jaučiasi neapykantos apsupime. Patys komunistai žino kad įvairiuose plotuose sovietų zonoje, net komunistų partijos pareigūnų tarpe yra nemaža slaptos organizacijos narių, vadinamų "Laisvųjų juristų," kurie paviršutinai atrodo visai lojalūs komunistiniam režimui, bet slaptai veikia prieš jį, pranešdami svarbias žinias savo centrui Vakarinėse zonose. Juos sunku sugauti, nes jie veikia kiekvienas atskirai, pažindami tik vieną savo vadą už sovietinės zonos.

Vakarų Vokietijoje reiškiasi vokiškasis išdidumas ir nacinės nuotaikos, o Rytinė Vokietija didelių pasiryžimu kovoja su prispaudėjais, dega jiems neapykanta ir pasiryžus su rusais kovoti.

R. Sriaunas

IŠ PAVERGTOSIOS LIETUVOS

90 NUOŠIMČIŲ ŪKININKŲ KOLCHOZUOSE

"Tėvynės Balsas" 1950 xI. 10 Nr. 46, aprašydamas spalio revoliucijos šventės iškilmes Lietuvos sostinėje, pažymi, esą žemės ūkio ir kitų ūkinių ministerijų darbuotojai nešę plakatus su užrašais: "90% darbo valstiečių stojo į kolūkinį kelią." Kita proga bolševikų laikraščiai pažymi, esą Lietuvos žemės sukolchozinimas beveik visai bagitas.

DAR VIENI RINKIMAI

1950. XII. 17 dieną, einant LTSR aukšč. tarybos įsaku, buvo pravesti dar vieni rinkimai — į LTSR vietines darbo žmonių deputatų tarybas. Šia proga bolševikų spauda smarkiai kritikuoja Anglijos, JAV, Prancūzijos ir buv. "buržuazinės Lietuvos" rinkiminę sistemą. Ir šie rinkimai buvo pravesti įprasta teroro sistema.

RAŠYTOJAI AGITACIJOS DARBE

Paskutinių rinkimų proga iš lietuvių rašytojų buvo sudaryta agitatorių brigada, į kurią įėjo Churginas, Jankauskas, A. Gricius, J. Paukštelis ir poetas Šalelionis. Rašytojai lankė Jurbarko, Kėdainių, Jonavos ir Kaišiadorių rajonus. Kaip pastebi 1950. X. 25 Tiesa, "Jie rinkėjams skaito savo kūrinius, skirtus didžiosios spalio socialistinės revoliucijos istorinėms pergalėms." Šia proga bolševikinė spauda puola kai kuriuos kitus rašytojus, jų tarpe ir J. Grušą, kad jie permažai įsijungę agitaciniame darbe. Ir jaunieji Vilniaus rašytojai: A. Baltrūnas, V. Radaitis, V. Kubilius, A. Skinkys, A. Martinaitis, T. Rostovaitė nesą paslankūs agitaciniame darbe.

DEGINA LIETUVIŠKAS KNYGAS

Lenkų katalikų spauda tremtyje praneša, esą pastaruoju metu Lietuvos ir Latvijos įvairiose vietovėse iškilmingai buvusios deginamos lietuviškos ir latviškos knygos. Jau prieš kurį laiką bolševikų partinės bei propagandinės įstaigos sudarė draudžiamųjų skaityti knygų sąrašus, į kuriuos įėjo beveik visos gerosios knygos, išleistos nepriklausomoje Lietuvoje.

Uždraustos lietuviškos knygos buvo išrinktos ne tiktai iš mokyklų ir kitų bibliotekų, bet ir privatūs asmenys jas turėjo sunešti į komunistų partijos paskirtas tokių knygų surinkimo vietas. Deginimų metu labai nukentėjusi Lietuvos religinė literatūra.

PROPAGANDINĖ FILMA LIETUVIŠKAI

Bolševikų įsteigta LTSR kronikinių — dokumentinių filmų kino studija baigė perdirbti sovietinę filmą "Jie turi savo tėvynę." Kaip žinia, ši filma yra sukurta Sovietų Sąjungoje ir yra nukreipta prieš anglus ir amerikiečius už tai, kad šie globoja tremtinius. Propagandos sumetimais, sumanyta šią filmą perkalbėti lietuviškai. Darbas buvo pavestas režisieriui S. Čaikauskui. Pagrindinius vaid menis įkalbėjo Petraitis, Juodytė, Mironaitė, Derkintis, Lietuvaitytė ir kt.

NEARIA DIRVŲ

1950 m. Tiesa Nr. 293 nusiskundžia esą Vabalninko rajone nepaprastai delsiami dirvų arimo darbai. Iki šiol ten esą suarta vos 12% dirvų, gi kituose kolchozuose arimas nė nepradėtas.

—1950 X. 25 d. "Tiesa" skelbia, kad Radviliškio apylinkėse esąs sudarytas stiprus agitatorių kolektyvas, kurį sudarą 230 kolchozų moterų, kurios įpareigotos vaikščioti per butus ir aiškint Sitalino konstituciją.

Ramiai ganosi laukinė oška

SKAITYTOJAS Į RAŠYTOJĄ

Daug kartų jau kreipėsi lietuviškas rašytojas į skaitytoją, kaltindamas pastarąjį materializmu, lietuviškos knygos ir lietuviško laikraščio nevertinimu.

Doleris ar mirtis, — skamba naujas, Babrausko pasirašytas atsišaukimas į lietuvius! Arba duok dolerį, arba lietuviška kultūra bus miręs reikalas. Lyg taisyklė, stipriausia ugnis siunčiama tiems lietuviams, kurie perka automobilius, šaldytuvus ir mėgina sukurti pakenčiamas materialines sąlygas, kad jie galėtų gyventi žmonišką gyvenimą.

Rašytojai dar nėra įrodę, ir vargu tas jiems pasisekstų įrodyti, kad šeimos, kurios pirmaisiais savo gyvenimo Amerikoj mėnesiais arba metais siekia sudaryti pakenčiamas civilzuoto žmogaus sąlygas, būtų pats blogiausias elementas tautinės kultūros išlaikyme. Ir atvirkščiai, nepatikima ir sunku įrodyti, kad tie tautiečiai, kurie negalvoja apie baldus, šaldytuvus ir automobilius, būtų geresni lietuviškos knygos ir lietuviškos kultūros ramsčiai.

Lietuvos rašytojai lyg ir užmiršta, kad lietuviškas skaitytojas, senas ar naujas ateivis, yra panašus savo elgesiu ir savo galvojimu į Vakarų civilizacijos miestietį, kuris atiduodamas visokias duokles, kaip tėvynei, Dievui, artimui, nori susikurti savąjį privatų gyvenimą. Šis vidurinis luomas yra mūsų laikais puolamas iš kairės (komunistų) ir dešinės (fašistų), neva dėl idealizmo stokos. Jis yra vakarų civilizacijos padarinys. Į jį dėlto reikia ir kreiptis vakarietiškai, liberališkai.

Šis vidurinis, vadinamas miestelėnų luomas, išlaikė savo tautų kultūrą, atrodo, kad lietuviškas miestelėnas yra pats patikimiausias lietuviškos kultūros ramstis. Jo persūdytas ūjimas tariamu materializmu neis tačiau į sveikatą nei rašytojams, nei kitiems lietuviškos kultūros puoselėtojams.

Vienintėlė lietuvių gimnazija Vokietijoje

Lietui apsiausto skvernus skalbiant, elektros viesoj spindintis plentas atvedė prie buvusių kareivinių, o dabar DIEPHOLZO lietuvių gimnazijos patalpų.

Vakaro prieblandoje sunku įskaityti stovyklos užrašus. Vartų dešinėje buvusi kareivinių sargybos būstinė tuščia. Praeiviai skuba savais reikalais. Nespėju paklausti, kai jie dnigsta tamsoje. Siauram karidoriuje užstoju kelią šviesplaukiui jaunuoliui:

—Wo kann ich Herrn Direktor finden, — paklausiu tarpstovykline kalba.

—Nichts verstehe, — atsako jaunuolis.

—Kur galėčiau gimnazijos direktorių rasti, — nedrąsiai klausiu.

—Prašau. Tuojau parodysiu, — skubiai daro duris į kitą koridoraius pusę ir sustoja prie durų: Čia!

"Lietuvių gimnazijos direktorius" — skaitau prisegtoje kortelėje.

—Ačiū!

Senu papratimu valausi batus prie durų, nusiimu skrybėlę ir nedrąsiai pasibeldžiu. Prieš direktorių visada drebėdavau. Mokykloje jų iš tolo lenkdavaus, o UNROS ar IRO direktorių ir sapne pamačius plaukai šiaušiasi. Sakau, toks jau įpratimas, o gal čia kiek ir patys direktoriai kalti. Nes kai jie į mokytojų kambarį šaukdavo, o UNROS su IRO direktorių į puošnų kabinetą, nieko gero nelauk. Pirmasis lieps tėvą pasišaukti, o abu antrieji pagrąsys iš stovyklos išmesti.

Atsargiai keliu koją per slenkstį. Tiesiai prie stalo, akinius ant nosies apžargdinęs, "luftvafininko" batais apsiavęs, sėdėjo visai į anuos direktorius nepanašus.

Pašokęs nuo stalo, ištiesė ranką ir manąją taip pakratė, kad iškart pajutau, su kuo turiu reikalą. Taip maloniai sutiktas, įgavau drąsos.

Esu atžagareivis. Kalbos apie orą niekad nepradedu. Pradedu nuo kelionės. Smulkiai nupasakojau, kaip Hanovoje į traukinį įsėdau, kaip Kaselyje ieškojau visą pusvalandį šešto kelio, kaip Osnabruke beskaitydamas tvarkaraštį pražiopsojau traukinį į Diepholzą. Kad sunkiausias kelias buvo stovyklą rasti. Bet ir čia man likimas padėjo. Eidamas barakų miesto gatve, iš tamsios gatvės pastebėjau kambaryje apšviestą vytį. Tik jis jojo į priešingą pusę. Per tamsų koridorių įsibrioviau į kambarį su vytimi ir užklupau sutiktą žmogų su klausimu:

—Kur "B" stovykla?

—Na, ja, šišion, eikit pientu tiesiai iki kareivinių. Taip ten ir bus, — atsako gražiai lietuviškai klaipėdietis.

Pagaliau ir direktorius griebėsi balso:

—Kuriamės po truputį, bet mokiniai palengva renkasi. Baiminasi tėvai, kad karas gali kilti, o tada vaikus taip greit neparveši. Išvargę visus pavojus, gali vėl ilgam persiskirti...

—Gal eitumėm gimanzijos patalpų ir bendrabučio apžiūrėti, — pasiūlo direktorius.

Negalėjom pasiūlymui atsispirti ,greit išgarmėjom į nakties tamsą.

—Užsuksim į salę, kur šalia yra virtuvė, iš kurios bendrabučio mokiniai gauna 4 kartus per dieną skaniai pagamintą maistą. Štai čia turiu sceną ir reikalingus įrengimus scenos vaidybai, — aiškina diektorius, atidarydamas langus į virtuvę.

Antram aukšte randam gražiai įrengtą mokytojų kambarį su gana dideliu rinkiniu mokslo reikmenų ir paukščių bei mažų gyvulių iškamšų.

Nusiledžiam vėl apačion ir sukam į bendrabutį. Kambariai švarūs, apšildomi krosnimis, kurių kaminai, lyg patrankų vamzdžiai, per langus ar sieną laukan išvesti.

— Sunku, — tęsia direktorius. Baldų maža. Kai išvyksta koks emigrantas, nuperku jų baldus ir taip turtinu bendrabutį.

—Gaila, — įsiterpia mano prietelius, senas karys, savanoris. Kai Hanavą likvidavo, tai buvo kalnai lovų, stalų, spintų. Būtumėm galėję visą traukinį prikrovę atsiųsti.

Vienam bendrabučio kambaryje randam jaunuolių sueigą, kurie kažką rimtai svarsto. Mums peržengus slenkstį, kalbos nutilo. Gražiai nuaugęs jaunuolis, apžvelgęs visus prašneko:

—Mes pasiliekam, pone direktoriau. Vieną lango stiklą paaukosim, triūbą per langą iškimšim ir kambarys bus šiltas. Grindis sutvarkysim ir gyvensim.

—Gerai vaikai, bet stiklo tai jau neaukokit, jį man sveiką atiduokit, nes ir kitur dar skylių yra. Bet, jei kaltumėt kaminui skylę per sieną, tai nereiktų stiklo aukoti — priduria direktorius ir patenkintas, kad mokiniai jo pastangas įvertina, šypsodamas veda mus kitų patalpų rodyti. Atostogų metas, mokiniai išvykę pas tėvus, bet patalpos paliktos tvarkingos ir švarios.

Vaikai mato, kad prieš direktorių čia nereik drebėti. Patalpos švarios ir šiltos, barščiai skanūs.

Užteks vaikai, varstyti vokšikų mokyklų duris. Turim savo gimnaziją. Savo lietuvišką gimnaziją Diepholze. Kai grįšim Lietuvon, nebusprogos iš mūsų pasijuokti, nes "tašė," "banšteigas ir "hauptbahnofas" bus mums svetimi.

Kastilius

SLAPTO RYŠININKO NUOTYKIAI

PRISIPAŽINK, KAD BUVAI AMERIKOS ŠNIPAS!

Rašo S. VAINORAS

Gestapo kalėjimo rūsį radau prikimštą visokio plauko prasikaltėlių, gana daug tokių žmonių, kurie nė patys nežinojo, už ką jie buvo suimti.

Kitą dieną perkėlė mane į kitą kamerą. Joje radau ant narų begulintį žmogų, kuris išgąstingai pašoko ant kojų, matyt, pagalvojęs, kad ateian vėl išsivesti tardyti. Jo veidas buvo deformuotas nuo mušimo: ištinusios lūpos ir dar kruvinos. Viena akis visiškai užmūryta, kita galėjo dar pakankamai spoksoti į naująjį likimo draugą.

Pamažu užsimezgė kalba. Jis buvo rusų belaisvis, pabėgęs nuo ūkininko. Policijos pagautas, jis buvo palaikytas rusų parašiutininku. Su tuo tvirtinimu jis nenorėjo taip lengvai sutikti, nes žinojo, kad jo valandos po to būtų buvusios suskaitytos.

Netrukus atsidarė durys, ir į kamerą įgriuvo, žvėrišku balsu staugdamas kitas kalinys, rankomis prilaikydamas kelnes. Sargo pastumtas, jis griuvo ant grindų, paleisdamas iš rankų kelnes ir parodydamas gabalus pamėlynavusios mėsos, kabančius nuo sėdimos vietos.

Leidome jam išsidejuoti, o po to pradėjom kalbinti, kaip jis buvo tardomas ir kuo kaltinamas. Jis buvo Rygos priemiesčio organizuotas komunistų sabotažninkas, pagautas besprogdinant geležinkelį. Trejetą savo bendradarbių pavardes jie išdavęs, bet gestapui to neužtekę. Tardytojams atrodė, kad jis gali dar daugiau savo bendrininkų išduoti, bet jų daugiau nebebuvę. Buvo dirbama smulkiomis, trijų - keturių vyrų grupelėmis.

Nesunku buvo nuvokti, kad tos scenos buvo skirtos mano nervams suminkštinti, prieš pradedant tardyti. Trečią dieną atėjo išsivesti manęs. Dideliame ir erdviame kambary sėdėjo prie rašomųjų stalų trejetas geštapo valdininkų, dvi sekretorės, suteikdamos šiek tiek jaukumo, ir nė vieno kito klijento, išskyrus mane.

Mano tardytojas buvo Rygos vokietis, Greve, apie 25 metų vyras, apsikrovęs stalą bylomis ir dokumentais, susijusiais su Baltijos antinacistinio pasipriešinimo veikla. Kaip vėliau paaiškėjo, ten buvo ir protokolų nuorašai, prisiųsti iš Kauno, ištardžius anksčiau suimtuosius mano bendradarbius. Tardytojas laikė rankoje mano "repatriacijos komisaro" pažymėjimą, ant kurio buvo užspaustas vokiečių karo kontraspionažo įstaigos leidimas vykti man į fronto zoną, į Estiją.

Tardytojas gana mandagiu tonu kreipėsi į mane, kad aš smulkiau nupasakočiau mano, kaip Amerikos šnipo, veiklą — trumpai kalbant, kada aš išsiunčiau paskutinį pranešimą į Švediją apie vokiečių kariuomenės judėjimą Baltijos fronte.

Toks klausimas manęs nenustebino, nes buvo prasiveržusios žinios apie anksčiau suimtų lietuvių antinacistų tardymus, per kuriuos tardytojai rėkavę, kad jie gali savo aukas tuojau sušaudyti, kaip anglų ar amerikiečių šnipus. Nustebino tiktai, kai mano tardytojas išdidžiai pasigyrė, kad jam žinomas faktas apie mūsų kuterių (vieno iš Ventspilio, kito iš Švedijos) susitikimą Baltijos jūroj balandžio 17 d.

Žinią, atsiųstą mūsų ryšininko Stockholme slaptu radio siųstuvu apie šį susitikimą, tiesa, perdaviau latvių ryšininkui, kuris dabar buvo suimtas. Jis organizavo išplaukimą iš Venspilio, pasitikti kuterį iš antros pusės. Gal būt, kad kuterio žvejai buvo taip pat suimti.

Prisipažinimas ir nupasakojimas apie žinių teikimą esą nieko nebegali man pakenkti, o tik pagelbėti, jeigu pasirodytų švelninančių aplinkybių — gudriai samprotavo tardytojas.

Mano numatytas gynimosi planas susimaišė. Tardytojas darėsi griežtesnis. "Matyt, kad jūsų draugams jų tardymai buvo kiek skausmingesni," kalbėjo tardytojas, rodydamas jų parodymų protokolus. Kas juose buvo prisipažinta, nemačiau, išskyrus kelių draugų parašus po protokolais.

"Aš nežinau, ką darė ir ką jūsų tardytojams pasakojo kiti suimtieji, bet nereikalaukit manęs prisipažinti tai, kuo ir jūs patys netikite," atsakiau jam. Tuo metu praėjo pro šalį stiprus, žiaurios išvaizdos, civiliškai apsirengęs vyras. Jis pasižiūrėjo į mane, po to į tardytoją, laukdamas jo ženklo, bet tardytojas, mano laimei, dar nenorėjo pasinaudoti ekzekutoriaus patarnavimais.

Mano tardymas būtų buvęs nemažiau skausmingas, kaip ir mano draugų, areštuotų trejeta mėnesių anksčiau. Bet liepos mėnesio vidury Rygój girdėjosi artėjančio fronto griaudimas. Raudonoji armija buvo prie Jelgavos. Normalus geštapo darbas buvo sutrukdytas. Iš palyginti santūraus tardytojo elgėsio spėliojau, kad greičiau galiu būi paleistas, negu sušaudytas, nes tokiomis aplinkybėmis tretysis kelias — kalėjimas — atrodė tik laikinas dalykas.

Tardytojas nuėjo kalbėtis telefonu. Greit grįžęs liepė eiti su juo, aukštą žemyn, kur koridoraius gale atidarė tamsų kambariuką, liepdamas man eiti į vidų. Užrakinus duris apžvelgiau nejaukią patalpą, o ant grindų pamačiau begulintį žmogų. Irgi apdaužytas, — aišku, tardymo auka. Pirmomis minutėmis nejaukiai jaučiausi, laukdamas, kada pasirodys jau matytas įtartinas ekzekutorius tardymo kambary. Pralaukiau keletą valandų, kol pasirodė sargas, ir nuvedė atgal į rūsį.

Kitą dieną, nuvestas atgal pas tą patį tardytoją, buvau sugalvojęs pusiau prisipažinančio turinio kalbą, jeigu jį vėl prasidėtų nuo karinių žinių teikimo Vakarų sąjungininkams.

Tardytojas, žinoma, pradėjo nuo tos vietos, kur vakar buvo baigęs. Kadangi mano "veikimo laukas" jo akyse buvo Estija, aš ėmiau pasakoti, kad aš su patriotiniais estų kovotojais kartu turėjau užmegsti santykius su suomiais. Tas iš dalies buvo teisybė. Vienas suomių karininkas, artimas maršalo Manerheimo štabui, jau buvo susijungęs su mumis. Suomiai buvo vokiečių ginklų draugai. Matydami vokiečių ir savo karinius sunkumus, jie galėjo, mūsų manymu, geriausiai užvesti kalbą su atitinkamais vokiečių sluoksniais (pirmiausia su kariškiais), apie laisvę baltiečiams, kurie galėjo dar tuo metu sumobilizuoti apie pusę milijono karių.

Tardytojas ėmė pajuokiančiai kalbėti apie mūsų naiviškus planus, kas rodė gerą ženklą, kad jis kiek tiki tai versijai. Dienai besibaigiant buvo surašytas tą kryptimi protokolas, kur aš prašiau pastebėti, kad ir šios misijos aš neįvykdžiau, nes nuvykęs į Estiją, radau — kaip tardytojui buvo žinoma — estų veikėjus ir ryšininkus areštuotus.

Žinoma, nebuvo įmanoma išsisukti iš kaltinimo, kad aš palaikiau ryšį tarp Baltijos slaptų sąjūdžių.

Nieko nepasakė dėl mano ateities ir dėl mano bausmės, kurią tokiais atvejais nustatydavo atsakingas SS-karininkas, SS teismo vardu. Tą patį vakarą įsodino mane į apkaustytą tamsų automobilį, ir po keliolikos minučių važiavimo sustojo. Apsižvalgęs pamačiau, kad tai buvo Rygos centrinis kalėjimas.

STEBĖJIMAI IR MINTYS

Mūsų organizacijos. O organizacijomis mes vadiname nedideles grupeles žmonių. Vienur jų susirenka trejetas, kitur tas skaičius pakyla lig penkių. Ir kiekviena organizacija nieko daugiau nesugalvoja, kaip tik į sezoną suruošti bent vieną parengimą.

Tada jau vadinamoji organizacija esti sočiai patenkinta, didžiuojas, miega, sakytume, ant laurų. Ir nėra ko priekabių ieškoti, nes jos ir padaryti ir sugalvoti daugiau nieko negali.

O kad visi atskiros lietuvių kolonijos kultūrininkai susirinktų į vieną krūvą ir pagalvotų visoje platumoje kultūriniais reikalais. Juk tada būtų galima ir didesnius darbus nudirbti ir gražiau užsirekomenduoti. Ir nauda būtų didesnė.

Bet kam aš tai visa kalbu? Nei jie susirinks nei bendrai ką darys. Nes gi ambicijos neleidžia, nes gi visi nori figuruoti, visi nori vadovauti ir priešakyje pabūti.

Tur būt neišvengiamai taip ir toliau eis...

—o—

Bostone dr. Alseikaitė — Gimbutienė, Henrikas Kačinskas, Faustas Kirša ir B. Brazdžionis kaž kaip daugiau nuveikia. Clevelando kultūrininkai, gal todėl ,kad ten yra veiklių žmonių, kaip J. Daugėla, taip pat turi savo paslaptį platesniu mąstu veikti.

Bet jau Brooklyne nors žmonių, atrodo, yra nemaža, pastoviai tenkinamasi tik sezoniniais parengimėliais. Čia jau neįveikiama, kietai nusistovėjusi tradicija.

—o—

Paskutiniu metu mūsų spaudoje pasipylė apsčiai itin karštų straipsnių, kuriuose labai piktai kalbama apie mūsų visuomenę. Mėginama kaltinti visus, mėginama primesti nerangumą, apsileidimą, kultūriniais reikalais nesidomėjimą.

Gerai, kad keliami kultūriniai reikalai. Bet keistoka, kad dauguma kaltinimų nežinia kam adresuojami.

Kaltinti eilinį pilietį, kurs nuolatos raginamas aukotis ir aukoti, iš kurio nežinia ko reikalaujama, bergždžias darbas. Tie žmonės, kuriems nesvetimi mūsų bendri tautos reikalai lig šiol rodė ir šiais laikais parodo ir didelį uolumą veikloje ir nešykštų atsiliepimą į visus aukų reikalavimus.

Tad už ką juos vis reikia barti?

Žinoma, Amerikos lietuvių tarpe yra labai didelis skaičius tokių, kurie visai nesidomi bet kokiais bendrais lietuvių ir lietuvybės reikalais. Bet gi juos spaudoje bardami — kovosime su malūnais. Juk jie tų pasikoliojimų nemato ir negirdi. Ir jiems visiškai vistiek, ką apie juos spaudoje kalba.

Tad ir išeitų, kad visi tie karšti pasisakymai daromi tik tam, kad save patenkinti. Ot, kaip, girdi, aš išdrožiau, kaip smarkiai užvažiavau...

Na, jei tai sudaro autoriui tam tikrą malonumą, tegu sau šneka. Bet naudos iš tų visų mandrumų trokštančių pasirodyti autorių, nesimato jokios.

Jei jau knieti pasisakyt, ar ne geriau būtų kalbėti konkrečiai, kad žinotume, ką barame ir už ką smarkaujame.

Petr. Tarvydas

Amerikos veteranų komand. H. Russel aukoja kraują

Nepriklausomoje Lietuvoje

RAŠO PULK. A. USPENSKIS

(Tęsinys)

Aš drauge su pulk. lt. Juškevičium ir Ravičiu nuvykau į Ministrų Kabinetą. Ministras pirmininkas p. M. Sleževičius išklausęs pranešimą apie padėtį Gardine lenkams atėjus, perskaitė telefonogramą — įsakymą "Gudų pulkas pasilieka Gardine-" Pasilikęs sau telefonogramų knygą ir dar prie manęs paskambino Krašto Apsaugos ministrui, kviesdamas ji į vakarinį posėdį. Tam posėdyje p. Sleževičius pareiškė, — jog pulko pasilikimo priežastim buvo paties Krašto Apsaugos ministro įsakymas: "Gudų pulkas pasilieka Gardine."

Areštas atpuolė, bet aš pakliuvau į Krašto Apsaugos ministro nemalonę ir vieton manęs, Gudų pulko vadu buvo paskirtas pulkininkas Antonovas (taipgi kadro karininkas) iki tol buvęs formuojamo komendatūros batalijono vadu, o aš buvau vėl paliktas pulko vado pavaduotoju. Sunkių minčių ir jausmų kamuojamas grįžau aš į Gardiną. Kaune iš viso užtrukau 5 dienas. Per tą laiką Gardine įvyko dar liudnesnių dalykų.

Išvykus Pilsudskiui iš Gardino, Tvirtovės komendantas atsiuntė Gudų pulkui įsakymą vykti iš Gardino į frontą, į kautynių vietą prie Slonimo N. vadovybėn. Ešelonas turėjo išvykti iš Gardino geležinkelio stoties nurodytą valandą. Pulko vadas, pulkininkas Antonovas atsakė gen. Falejevui, kad pagal "Susitarimo" parg. 1, pulkas negali būti iškeltas iš Gardino ir pagal pargr. 3 tik karo veiksmams mieste vykstant, pulkas priklauso tvirtovės komendanto valdžiai. Tuomet generolas Falejevas pareiškė, kad visi pulko karininkai bus perduoti Karo Lauko teismui, jei įsakymas nebus įvykdytas. Į tą įsakymą, pulk. Antonovas padavė gen. Falejevui raportą Nr. 1001, kad yra gavęs iš Lietuvos Kariuomenės Vado generolo S. Žukausko tokio turinio įsakymą: "Lenkų kariuomenės vadovybė neturi teisės įsakinėti Lietuvos kariuomenės daliniams. L. K. Vadas generolas Žukauskas". Prie to pulk. Antonovas pridūrė, kad vykdant gen. Falejevo įsakymą reikia tapti savo Tėvynės išdaviku. Pulkas pasiliko vietoje.

Jau kitą rytą lenkai apsupo pulką su pėstininkais, kulkosvaidžiais, artilerija. Įėjo į kareivines ir nuginklavę pulką, pagrobė pinigų dėžę. Paleido sėdėjusius daboklėje kareivius ir uždarė namų areštė visus karininkus. Kareiviai (lenkų) nutraukė gudų vėliavas ir valkiojo jas dulkėtomis gatvėmis. Nutraukė telefono laidus su Kaunu. Siautėjo po karininkų butus, atimdami drabužius, laikrodžius, žiedus.

KELIONĖ Į DRUSKININKUS. VĖL AREŠTAS. MANE VEŽA KROKUVOS KALĖJIMAN NETIKĖTAS ISSIGELBĖJIMAS

Atvykęs pas mane pul. Gaidukevičius papasakojo man smulkiai apie klastingą užpuolimą ir Gudų pulko nuginklavimą, apie vargingą pasilikusių be algos karininkų ir kareivių būklę, apie pasikartojančius gatvėse plėšimus. Lenkų kariai užpuldinėjo mūsų beginklius karius, nurengdavo, nuaudavo juos ir panašiai.

Kitą dieną aš nuvykau pas generolą Falejevą. Į mano skundus ir protestą dėl "Susitarimo" sulaužymo, generolas atsakė, kad turėjęs teisę sušaudyti visą pulką už kariško įsakymo nevykdymą. "Dabar karas ir visoki susitarimai keičiami". Išėjau iš generolo visai nusiminęs.Dieną vėliau Gudų pulkui buvo pasiūlyta pereiti lenkų kariuomenės tarnybon. Iš karininkų nė vienas nesutiko būti savo tėvynės išdaviku. Iš kareivių įstojo į lenkų kariuomenę tik buvusieji areštuoti ir nubausti. Greit naminis areštas buvo nuimtas. Leista buvo tęsti kariškus pratimus, nors ir beginkliams. Pinigų dėžė buvo grąžinta. Lenkai, matomai tikėjosi, kad pulkas nusileis ir pereis jų tarnybon. Bet už pabėgimą Lietuvon grėsė sušaudymas.

Dabar visos mano mintys susikaupė ties klausimu, kaip prasprukti Kaunan pagalbos. Tai buvo be galo sunku, nes karininkus sekė ne tik lenkų žandarmerija, bet ir lenkų dvarininkai, iš patriotizmo įstoję į saugumą. Pav. paskui mane tiesiog sekiojo vienas jaunas lenkų dvarininkas. Mano dvasinis stovis buvo siaubingas. Visi pergyvenimai, k. a. pažeidimas "Susitarimo," pulko nuginklavimas, kaltinimai Krašto Apsaugos M-joj dėl pulko palikimo Gardine, nors aš juos ir atrėmiau, nepakeliama padėtis karininkų ir kareivių, kaip nugniklavimo paseka, lyg visi būtų patekę priešo nelaisvėn, sunkiu akmeniu prislėgė mano širdį. Aš susirgau. Pulk. Antonovas guodė mane, prašydamas apsiraminti ir mudu abu svarstėme mano nuvykimo Kaunan planą. Jau trys karininkai bandė bėgti per Gozą (Gardino priemiestis), bet buvo sugauti ir kaž kur išgabenti.

(Nukelta į 7 psl.)

HENRIKO RADAUSKO NAUJA KNYGA

Poetas Henrikas Radauskas parašė naują poezijos knygą, kurią pavadino — Strėlė danguje." Leidinys šiomis dienomis jau pasirodė knygų rinkoje. Iliustracijos dailininko Vyt. Kasiulio.

DUOKIT KELIĄ KOJAI — ŽENGIA ŠIMTAKOJAI!

Bolševikas koją kelia,
Duokit, vyrai, kojai kelią!
Vyrai vyriškai galvoja:
Vyrams koja negalvoje.

Vyrų šonais koja slenka —
Vyrai tiesia kojai ranką.
Kojai ranką, rankai koją,
Kad gyventume taikoje.

O po šito viso gero
Tenka laukti naujo karo.
Koja kojiškai galvoja,
Kol neįspiria jai koja.

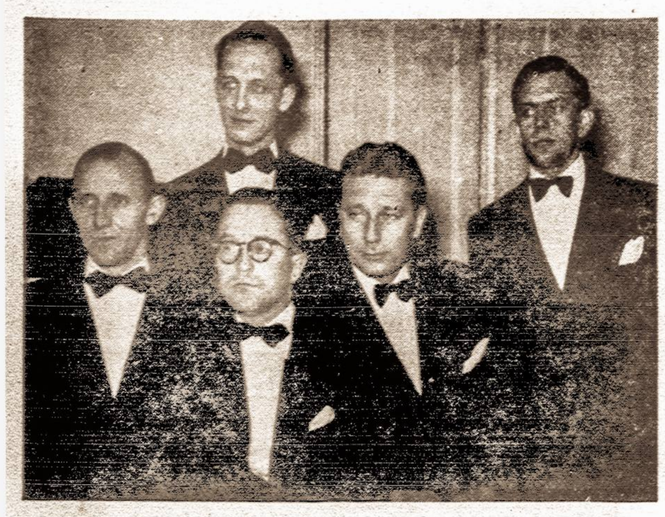

Aitvarų kvartetas, šį sekmadienį koncertuoja Schwaben Hall. Iš kairės į dešinę: V. Bražėnas, kvarteto vadas, A. Mrozinskas, K. Sobeika, Br. Svogūnėlis ir Iz. Ališauskas (II eilėje).

SPAUDOS BALIUS KANADOJE

Kanados spaudos žmonės šiemet rengia spaudos balių, kurs turi įvykti dar sausio mėnesyje. Numatyta ir įvairi programa.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Bronius Budriūnas. — Malda, — mišrių balsų chorui. Išleido gaidų leidykla "Pašvaistė."

Juozas Strolia. — "Vai ir prijojo," — duetas su mišrių balsų choru ir fortepionu. Išleido Pašvaistė.

TRUMPAI IŠ AUSTRALIJOS

— Australijoje stipriai reiškiasi pabaltiečių bendradarbiavimo veikla. Melbourne jau prieš kurį laiką yra sukurtas bendras lietuvių, latvių ir estų komitetas. Dabar ir Sydney jau užmegzti ryšiai ir vyksta pabaltiečių tarybos sudarymas.

Ji žaidžia pietų saulėje

OKUPANTŲ VAIKAI

Šiuo metu Vokietijoje esama 250,000 pavainikių vaikų, kaipo kraitis okupacinių jėgų Vokietijoje buvimo. Viename vokiečių laikraštyje rašoma, jog jei Vokietija nebūtų pralaimėjusi karo, tuo atveju taip pat galėjo toks pavainikių skaičius būti. Tačiau jų tėvai vistiek būtų buvę vokiečiai, kuriems galima kelti bylas, kad prisidėtų prie vaikų išlaikymo. Gi dabar vadovaujantis veikiančiais įstatymais, okupacinių pajėgų asmenims vokiečiai neturi teisės kelti bylas ir tenka tylomis tą kraitį, kaip pralaimėto karo pasėką, priimti.

Juoda — balta derinys dabar madoje

JONAS JAKAITIS IR J. FEDORČIK
Meat Market & Groceries
33 SIEGEL STREET,
Brooklyn, N. Y.

Sveikina savo kostumerius su
NAUJAIS METAIS

BEE HIVE RESTAURANT
Wm. A. Aliukonis, Sav.
Alus, pirmos rūšies maistas
Kviečiami svečiai, atvykę iš kitų valstybių.
56 High St., Nashua, N. H.

PAUKŠČIŲ ROJUS ROUZIC SALOJE

Maža salalė Rouzic, kuri yra netoli Britanijos priklauso prie archipelago vardu Septynios Salos.

Nuo 1930 metų ši sala priklauso Paukščių Globos draugijai. Toje saloje įrengtas tikras rojus jūrų paukščiams. Jie čia nekliudomai veisiasi ir gyvena dideliu skaičiumi.

Nuo 1912 metų uždrausta paukščius šaudyti. Lig tol paukščiai čia buvo naikinami dažniausia be jokio reikalo. Paukščiai juk nėra kenksmingi, o jų mėsa daugumoje mais tui netinka. Vėliau buvo suorganizuota speciali paukščių globa.

Šioje saloje gyvena reta ir labai įdomi jūrų papūga "Calculot". Ji turi labai gausias plunksnas, o jos snapas, kai ji darosi sau lizdą, smarkiai padidėja.

Šis paukštis ištisus metus gyvena tolimuose vandenyse, tik atėjus pavasariui jis prisiartina prie krantų. Tada patinas savo stipriu snapu, kuris esti net lig metro ilgumo, iškasa ilgą urvą. Bet jeigu jis randa kralikų iškastą olą, tai ją panaudoja. Patelė iš sudžiuvusių jūros žolių pasidaro patogų lizdą. Kai viskas būna paruošta, tai patelė sudeda tik vieną kiaušinį. Ant to kiaušinio tupi patinas ir patelė pasikeisdami. Po 35 dienų iš to kiaušinio išsilupa maža jūrų papūga.

Jauno paukčiuko maitinimas sudaro tėvams daug rūpesčių, nes tenka gaudyti tik mažiausias žuvytes. Papūga sugauna iš karto ne vieną, bet keletą žuvyčių. Tačiau jos snapas ne visai tiksliai susiglaudžia ir pačios mažosios žuvytės išbėga. Laimė, kad ši papūga turi tik vieną vaiką. Jeigu būtų jų daugiau, tai visus išmaitinti būtų gan sunku. Gamta, kaip atrodo, šiai papūgai tuo būdu palengvina šeimininį gyvenimą.

Liepos mėnesyje paukščiukas esti jau pakankamai didelis ir pats sugeba nardyti ir susiranda sau maistą. O rugpjūčio mėnesyje tėvai nusprendžia, kad jų vaikas visiškai išaugo ir paima jį kartu į toilimuosius jūrų vandenis, kur ir gyvena ištisus metus. O pavasarį tas jauniklis jau grįžta į tą pačią salą jau susiporavęs ir čia sukuria nuosavą šeimą.

Be tų įdomių jūrų papūgų šioje saloje dar gyvena visa eilė kitokių paukščių, geolangai ir mažieji pingvinai.

Paukščiai, ieškodami maisto veikia išvien. Jie skrenda da dideliais būriais. Ir visados taikiai sugyvena. Bet jau asmeniškame, jeigu taip galima išsireikšti, gyvenime kiekviena veislė griežtai nuo kitų skiriasi.

O lizdų darymo metu visa sala būna padalinta į keletą zonų. Kiekviena veislė turi savo zoną, kur motinos gali ramiai perėti savo vaikus.

Ši sala yra smarkiai karpytais krantais ir iš tolo atrodo kaip vieniša uola, iš okeano gelmių iškilusi. Ir atrodo, kad šioje saloje tėra tik vieni akmenys ir jokios gyvybės. Bet arčiau priplaukę pamatome ištisus debesis įvairių spalvų, didelių ir mažų paukščių. Žibančios, rausvos, melsvos, juodai balto margumo plunksnos sudaro labai savotišką ir nepaprastai įdomų vaizdą. Paukščiai tupi uolose, ar čia pat pakrantėje nardo giliai į vandenį nugrimzdami paskui sidabrinę žuvelę.

Nė vienas paukštis pamatęs prisiartinančią turistų valtį nė plunksna nepajudina. Jie visai nebijo žmonių. Jie tvirtai žino, kad joks žmogus neturi teisės jų rojaus ramybę drumsti.

Iš viso pasaulio suvažiuoja ornitologai (paukščių tyrinėtojai) ir čia stebi jų gyvenimo būdą ir įpročius.

Paukščių mylėtojų jūs rasite visur. Paukščių globėjai juos lesina, prižiūri ir su paukščiais bendraudami turi nemaža džiaugsmo.

Graži, madinga suknelė

Britų jūrininkų tatuiruotės

Tarp paskelbtų buv. prezidento Roosevelto laiškų yra aprašyta tokia istorija:

Kai aš 1918 metais aplankiau anglų karalių Buchnigham rūmuose, jis man papasakojo tokį atsitikimą:

Tuoj po jūrų mūšio prie Jutlandijos karalius nuvyko į vieną ligoninę Skotijoj, kur gulėjo keletas šimtų sužeistų anglų jūrininkų. Jis sustojo valandėlei prie vieno stipraus sudėjimo brito, ant kurio krūtinės buvo ištotuiruotas britų karaliaus paveikslas.

Karalius padėkojo jam už jo patriotizmą ir ištikimybę karaliui. Jūrininkas parodė jam karalienės paveikslą, ištuiruotą ant jo nugaros tarp menčių. Ant kairiosios rankos buvo toks pat Walijos princo paveikslas. ant dešiniosios rankos — princesės Elzbietos paveikslas.

Karalius vėl dėkojo jam už jo patriotizmą ir palankumą karališkai šeimai. Jūrininkas atsakė:

"Tai dar ne viskas, jūsų didybe. Jeigu jūs pažiūrėtumet man į užpakalį, ten dar yra du paveikslai. Kai aš sėdžiu, aš turiu po savim kaizerį ir Hindeburgą, (vokiečių karalių ir vyr. armijos vadą).

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas
Leidžia ir redaguoja **J. Gustis.** Prenumerata metams 1 dol.
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

JONAS JAKAITIS
ir G. FEDORSHIK
MĖSOS KRATUVĖ
33 Siegel St., Brooklyn 6.
Geriausi mėsos gaminiai Tautiečiai prašomi atsilankyti gausite skilandžių, balionių ir kitokių mėsos gaminių specialiai šventėms paruoštų.

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
Laikrodininkas
Taiso įvairių formų visokių rūšių laikrodžius greit ir pigiai.
245 Union Ave.,
Brooklyn 11, N. Y.

VIENYBĖS PLATINIMO JUBILIEJINIS VAJUS

Vienybė sulaukė 65 metų. Vienybę išlaikė gyvą tokį garbingą amžių Amerikos lietuvių visuomenė. Šis jubiliejus tad yra artimas visiems patriotiškai nusiteikusiems Amerikos lietuviams.

Vienybės draugai kviečiami įsijungti į laikraščio platinimo vajų.

Darbą prašome pradėti tuojau, nieko nelaukus. Kviečiame Vienybę užsisakyti bendrai. Mūsų didelis prašymas — kiekvienoje kolonijoje savanoriai — platintojai, būkit malonūs, sudaryti skaitytojų sąrašą ir prisiųskit mums. Kas nori prisidėti prie Vienybės platinimo, praneškit mums savo adresą. Mes pasiųsime reikalingus blankus ir nurodymus. Visi platintojai gaus padėkos laiškus ir dovanas.

Prašome tuojau mums rašyti. ir gavę blankus, aplankykite savo kaimynus ir pažįstamus. Tuo būdu prisidėsite prie seniausio lietuvių laikraščio jubiliejaus.

Kviečiame visus geros valios lietuvius į talką.

VIENYBĖ

EDDIE'S BAR & GRILL
EDWARDAS PAVILONIS, Sav.
Naujai išdekoruotas restoranas ir salė.
Įvairūs gėrimai, šviežias maistas
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
459 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EV. 4-8698

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
ŠEŠTADIENIAIS, NUO 2 IKI 3 VAL. PP.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

COOPER RESTAURANT
BAR & GRILL
FRANK MILAS ir JOHN L. RIMSA
Savininkai
101 Cooper Street, Brooklyn, N. Y.
(Evergreen Ave. kampas)

SUTVARKOMI BIZNIO TAKSAI
Mes sutvarkome įvairių rūšių bei jurisdikcijų taksus: federalinius, valstybinius, municipalinius Jungtinėse Valstybėse ir užsienyje.
Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriame Jungtinių Amerikos Valstybių teisme, tvarko knygas bei rekordus pavieniams biznieriams, partneriams ir korporacijoms.
Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeniški vizitai bet kuriose biznio įstaigose čia ir užsienyje.
Prašoma kreiptis angliškai ar lietuviškai, o aš suteiksiu sąžiningą patarnavimą.
STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)
111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EV. 4-3049

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City
Metinis dividentas 3%
Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki 10,000
684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

CAPPIELLO ĮSPĖJA:
Dabar laikas įsigyti tai, ko vėliau gali pritrūkti
Dabar kainos, palyginti, dar prieinamos
Cappiello krautuvėje dabar galima gauti radijo bei televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, dulkių siurblių, prosų, rašomųjų mašinėlių, dujomis bei aliejumi kūrenamų krosnių (gas ranges), lovų, stalų ir kitokių namų apyvokos dalykų.
Cappiello krautuvė jau 35 metai, kai sąžiningai tarnauja visiems savo klijentams.
Cappiello krautuvė gerai žinoma visiems lietuviams.
Čia galima gauti lietuviškų plokštelių
Cappiello krautuvė turi specialų skyrių lietuviams, kuriam vadovauja Charles J. Marma.
CAPPIELLO
706 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 8-7848.

NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 5 psl.)

Aš nutariau bėgti per Druskininkus, kur vasarojo savo viloje mano žmona. Kitoje Nemuno pusėje stovėjo gudų eskadronas, neseniai suformuotas prie komendantūros Bet vakare gatvėje netikėtai buvau dviejų lenkų žandarų sulaikytas. Jie nuvedė mane į lenkų saugumo bustinę. Ten, be jokių paaškinimų, mane uždarė į purviną, prišiukšlintą tuščią kambarį. Ant grindų tūnojo šiaudų maišas. Per visą naktį nesumerkiau akių nuo šalčio, apmaudo ir triukšmo gretimam kambary, kur sėdėjo suimti bolševikai.

Anksti rytą, kai mane išvedė į koridorių praustis, aš išsikalbėjau su sargu — vietiniu gudu. Daviau jam kiek pinigų ir paprašiau pranešti pulkininkui Antonovui apie mano areštą. Jis tai įvykdė. Pulk. Antonovas tuč tuojau nuvyko pas generolą Falejevą su skundu dėl mano aresto. Generolas vėl pasirodė baisiai nustebintas bet paskambino į saugumą. Ten kaip tik tuomet mane tardė lenkų "leitenantas," ilgaplaukis ir akiniuotas (tamsiais akiniais). Leitenantas gana drastiškai atsakė generolui telefonu "Pulkininkas Uspenkis areštuotas Vidaus Reikalų Ministro įsakymu, kaipo įkaitas už areštuotą Kaune apskrities viršininką poną Gdycki ir kol lietuviai nepaleis pono Gdyckio, pulk. Uspenskis negali būti paleistas." Padėjęs ragelį jis kreipėsi į mane "Ir ko generolas kišasi ne į savo reikalus." Tardymas apie mano "priešvalstybinę veiklą" tęsėsi toliau.

Tik po penkių dienų, dėka rūpesčių ir pastangų pulk. Antonovo, aš buvau paleistas, bet kiekvieną dieną privalėjau registruotis pas leitenantą — tardytoją. Tuo pačiu laiku aš sužinojau iš vieno lenkų karininko, anksčiau tarnavusio su manim vienoj divizijoj, kad esu įrašytas į slaptą sąrašą žmonių, kurie turi būti išvežti Krokuvos kalėjiman. Tada subrendo manyje nutarimas ir aš pradėjau planuoti pabėgimą per Druskininkus. Pulkininkas Antonovas išgavo man iš generolo Felejevo, kaipo ligoniui, pagal gydytojo receptą, leidimą vykti į Druskininkus, į mineralines maudykles. Generolo leidimas buvo išduotas man raštu. Ir tai su šiuo raštu, aš vykstu į Druskininkus.

Tai buvo gražus rugs. sekmadienio rytas. Drauge su manim vežime keliavo ir Druskininkų kunigas, į pamaldas. Mes ramiai šnekučiavomės ir kunigas pats labai piktinosi lenkų vykdomais areštais ir išvežimais. Tarp kitko, papasakojo, jog vienam e subuvime Gardine, senoji grovienė Pzezdeckienė pasakiusi: "Aš bijau, kad su tokia politika mes artėjame prie 4-tojo Lenkijos padalinimo."

Neprivažiavus Druskininkų miško, mus sustabdė lenkų lauko sargyba.. Perskaitęs mano "leidimą," puskarininkis atidarė mano valizą ir pamatęs joje karininko apsiaustą, su Lietuvos kariuomenės pulkininko ženklais, pradėjo šaukti ne savo balsu "Sargyba čionai! Greičiau! Sugavau lietuvį!" Atbėgo visa sargyba, mane apsupo ir nuvedė į sargybos bustinę. Turėjau sėdėti kareivių apsuptas, miške, kol ateis įsakymas, sprendžiantis mano tolimesnį likimą. Įsakymo laukė iš Pariečio miestelio. Lenkų kareiviai kaip įmanydami tyčiojosi iš manęs. Nukreipė į mane šautuvus, vaizdavo sušaudymą, keikėsi nuolatos įvairiausiais biauriausiais keiksmais ir pan. Pagaliau, buvau nugabentas į Pariečio miestelio policiją. Ten pripuolamai lenkų policijos nuovados viršininku pasirodė besąs buv. rusų kariuomenės ypatingai man brangus žmogus. Aš paaiškinau jam kur ir kodėl važiavau. Pamatęs generolo Falejevo parašą, jis mane tuč tuojau paleido, davė pastotę ir leidimą vykti į Druskininkus.

(Bus daugiau)

Toli nuo miesto triukšmo — kaimo idilija.

LIETUVIŠKO RADIJO DEŠIMTMETIS

Visi esate nuoširdžiai kviečiami į Jokūbo Stuko Lietuviško radijo 10-ties metų gyvavimo sukakčiai paminėti bankietą, su įdomia koncertine programa ir šogiais. Įvyks sausio (January) 28 d., sekmadienį, Švento Jurgio Draugijos salėje: 180 New York Avenue, Newarke. Salės durys bus atidarytos 4 val. popiet. Koncerto pradžia 5 val. p. p., vakarienė 6 val. vak. Po vakarienės bus šokiai, grojant šauniam orkestrui. Meninę programą pildys:

Vladas Ivanauskas, Lietuvos operos artistas, Agnes Skarulytė, plačiai žinoma solistė, Jok. Stuko radijo merginų kvartetas "Rūta," vad. Liudvikui Stukui.

Naujas "Rūtos" radijo choras, vad. L. Stukui ir "Rūtos" radijo tautinių šokių ansamblis, vad. Aldonai Cvirkaitei.

Įžangos bilietai tik $3.00, įskaitant 50 centų taksų. Tegu visi keliai sausio 28 d. veda į Jok. Stuko radijo sukaktuves!

Žieminių bei pavasarinių vyriškų paltų

IŠPARDAVIMAS

žemiausiomis kainomis

100% vilna

KAINOS PRADEDANT $20.

Išpardavimas vykdomas todėl, kad laukiama valdiškų užsakymų.

Dirbtuvė atdara kasdien iki 5 v. v.
Šeštadieniais ir sekmadieniais iki 7 v. v.

PALTAI SIUVAMI IR PAGAL UŽSAKYMUS

Norintieji įsigyti gerų, geros medžiagos ir gerai pasiūtų paltų, skubėkite pasinaudoti šia vienintele proga.

M. RIAUBA

Good Grade Clothes, Inc.

109 South 5-th Street, Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 7-5550

Lietuviai advokatai

JOHN W. ANSELL
15 PARK ROW
NEW YORK CITY
Ofiso tel.: WO 2-3497 Namų tel.: NE 9-5689

STEP. BRIEDIS, Jr.
197 Havemeyer St.,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-9394

CL. A. VOKET-VOKIETAITIS
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS, N.Y.
Tel. NEwtown 9-5972

ANT. J. WESLAN
(Vizlanskas)
16 Court St. Brooklyn, N.Y.
Tel. MAin 5-1260

M. STRIKOLIS
MAISTO KRAUTUVĖ
253½ E. MAIN STREET
Amsterdam, N. Y.
Tel. 1596

DeKALB TAVERN
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

JONAS SUTKAITIS,
Laikrodininkas.
Parduodami nauji ir taisomi bei atnaujinami seni laikrodžiai.
449 Grand Street,
Brooklyn 11, N. Y.

REUMATIŠKI SKAUSMAI

Deksnio galinga mostis, sudaryta iš daug skirtingų elementų, turi savyje galingą šilumą. Šildydama galingai, ištarpins Reumatiškus skausmus, rankų, kojų skaudėjimą ir tirpimą, dieglius, šaltį. Dauliui žmonių pagelbėjo ir tamstai pagelbės. Nelauk ilgiau, bet tuojau įsigyk **DEKENS OINTMENT**, arba rašykite į dirbtuvę. Kaina 2-oz. $1.00. 4-oz. $2.00. Ekstra didelė dėžė —16 oz. $5.00. Užtikrinam pasekmes ar pinigus gražiname.

DEKEN'S OINTMENT
P. O. Box 666, Newark, N. J.

JOIN OUR NEW CHRISTMAS CLUB

Latest Quarterly Interest-Dividend **2%** Credited and Compounded Quarterly

A year on regular accounts
Interest starts from the first of every month on sums from $25 to $7,500
Deposits made on or before January 10, April 5, July 10, and October 5 will draw interest from the first of such months if left to the end of a 1/4 dividend period.

THE *Kings County* SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Ave.
Member Federal Deposit Insurance Corporation
BROOKLYN, N. Y.

MĖNESINIS ŽURNALAS
KARYS

Visų lietuvių mėgiamas ir plačiai skaitomas visame pasaulyje.

Įsigykime KARIO 2 nr. jame gausu įdomios ir vertingos medžiagos ir originalių iliustracijų.

Nedelsdami užsisakykim KARĮ 1951 metams.

Už 4 dolerius — 12 didelių gausiai iliustruotų numerių.
Sausio mėnuo — KARIO išsirašymo ir platinimo mėnuo.
KARYS jungia visus lietuvius, visus karius.
KARIO REDAKCIJOS ADRESAS:
156 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y.

GEORGE F. RACHUN
Restoranas, baras ir salė
Geri gėrimai ir šilti valgiai.
MORGAN AVE. ir HARRISON PLACE,
BROOKLYN, N. Y.
Tel. HY 7-9758

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

MERIDEN MONUMENTAL WORKS
STATOME PAMINKLUS KAPINĖSE
JOHN McGINNIS, Sav.
65-39 Grand Avenue, Maspeth, N. Y.
Prie M. Olivet Kapinių
arba
Fresh Meadow Rd. ir N. Hempstead Turnpike
Flushing, N. Y.
Prie St. Mary's Kapinių
Telefonai DAvenport 6-0750 Flushing 7-9248

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1 — 2 popiet
6 — 8 vakare
Tel. EVergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

Jau 10 metų, kai visi klauso
"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valandų,
kurios yra transliuojamos šeštadieniais nuo 4,45 iki 5,30 valandos iš stoties WEVD (1330 klc. — 5000 W).
Direktorius Jokūbas J. Stukas, 1264 White St., Hillside N. J. Tel. WAverly 6-3325.

Telefonas: *EVergreen 7-7411*
KLEEN KOL COAL CO.
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINEMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVergreen 4-9737 BROOKLYN, N. Y.

B. J. SCHEGAUS
REAL ESTATE & INSURANCE AGENTAS
Seniausia lietuviška nekilnojamo turto ir draudimo įstaiga Brooklyne
Visada visiems sąžiningai patarnaujama.
195 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 7-1241.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
Koplyčia Laidotuvėms NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

1886 VIENYBĖS Jubiliejinis KONCERTAS 1951

Sekmadienį, vasario 4 dieną. 4 valandą po pietų Webster Hall New Yorke. (Trečioji Ave ir 11 St.)

Programoje: Florence Korsak, Algirdas Brazis, Joan Francis, Liepinas, Babuškinaitė, Vitalis Žukauskas ir kiti. Šokiams gros Jezavito orkestras

Svečių bus iš visų kolonijų.

Pas mus

Dr. Tadas Savickas, chirurgas, prieš porą metų gavęs New Yorko valstybės gydytojo praktikos teises, sausio 15 d. New Yorke atidaro savo kabinetą. Atvykęs iš tremties, dr. T. Savickas dirbo Monticello ligoninėje, o vėliausiu laiku lankė New York University of Medicine Postgraduate kursą.

Adv. S. Briedis, New Yorko Lietuvių Tarybos sekretorius, praneša, kad tos organizacijos susirinkimas įvyks penktadienį, sausio 12 d., 8 v. v. Apreiškimo parapijos mokyklos kambaryje.

Vladas ir Ona Šleiviai, mūsų skaitytojai iš Bronxo, prieš Kalėdas nuvykę į Floridą siunčia Vienybei ir vienybiečiams daug saulėtų sveikinimų.

D. Averka, iki šiol dirbęs Amerikos savaitraščio spaustuvėje, neseniai iš tos įstaigos pasitraukė.

J. Olšauskas, artistas, buvo atvykęs iš Amsterdamo dalyvauti BALF seime ir ta proga lankėsi Vienybės redakcijoje.

P. Gribienė, žinoma Chicagos lietuvių veikėja, dalyvavo BALF seime ir ta proga Vienybei, besirengiančiai minėti savo 65 metų jubiliejų, paliko dešimtinę.

Adv. S. Briedis išrinktas Maspetho Lietuvių Piliečių klubo pirmininku.

Bus pikietuojama komunistų Laisvė

Sausio 27 d. komunistinė Laisvė mini savo žalingos veiklos 40 metų sukaktį. Patriotiškai nusiteikę lietuviai ruošia tą dieną pikietuoti sukakties minėjimą.

Kiekvienas susipratęs lietuvis, turėdamas galvoje, kad šis raudonosios Maskvos tarnas ne tik prisideda prie Lietuvos ir kitų bolševikų pavergtųjų kraštų žudymo, bet drauge talkininkauja ir likusį dar laisvą pasaulį pavergti, privalo pareikšti savo griežtą protestą prieš Maskvos tarną ir prisidėti prie pikieto. Tad paskirtą dieną, būkime pikietuotojų eilėse. Atsiminkim, kad pikietai jau sudavė didelį smūgį komunistams. Daug žmonių praregėjo. Laisvės pastatas braška. Paspirkime kojį dar kartą — ir jis subyrės.

D. Dargінčius

Kings County Savings Banko turtas tebeauga

Charles D. Behrens, prezidentas, praneša, kad baigiantis jubiliejiniams 90-tiems metams, Kings County Savings Bankas, kaip jo 1951 m. sausio 1 d. atskaita rodo, depozitai sudaro $78,556,693. Vadinas, šiais metais jie užaugo $4,000,000. Bankas turi paskolinęs $32,278,900 namams, butams ir biznio nuosavybėmis Brooklyne, Manhattane, Bronxe ir metropolijos apylinkėse.

NEW YORKO APSAUGA PUOLIME IŠ ORO

Gruodžio 31 d. į New Yorką atvyko vadinama 80-ta AAA Grupė iš Fort Bliss, Texas, kuri galutinai įrengs ir sutvarkys priešlėktuvinę miesto apsaugą.

Grupės vadas pulkininkas Oscar Lancaster siūlo $100 užtikrindamas, kad pro jo sutvarkytą sargybą gal galėtų prasprukti ir miestą pasiekti tik iš 100 vienas priešo lėktuvas, jeigu būtų priešo pasikėsinimas miestą pulti iš oro.

Miestą saugos 32 didelės kanuolės ir 120 mažesnių kanuolių, kurių 30 svarų šoviniai sieks 20 mylių tolumo ir šovinių sprogimas bus efektingas ore 40,000 pėdų aukštume. Kanuolės aprūpintos automatiniais aparatais, kurie apskaičiuos ir nustatys tolumo ar aukštumo siekimo šovinius ir radaro aparatu nurodys atskrendančius priešo lėktuvus 40 mylių tolumoje.

Ir Bronxo lietuviai sutiko Naujus Metus

Lietuvių Demokratų Klubas Bronxe taip pat turėjo Naujų Metų sutikimo puotą, kuri įvyko klubo patalpose. Dalyvavo nemažas būrelis svečių iš Bronxo ir apylinkės. Taip pat buvo svečių iš Brooklyno ir net iš Connecticut — V. Vaitkunskas ir k.

Po vakarienės buvo pasakyta eilė kalbų. Vakarui vadovavo J. Tiškus, kuris taip pat pasakė kalbą ir ta proga pasveikino susirinkusius svečius. Be to, kalbėjo J. Akerman, J. Lekutis, Amilė Dikson, P. Dikson, Marijona Jasevičienė Ad. Bložis, J. Andrijauskas, P. Miler ir šių žodžių autorius.

Puotos rengimu rūpinosi Elzbieta Melenienė, Bronė Markūnienė, Rupina Šilkaitienė ir Morta Kazlauskienė.

Kadangi puotoje dalyvavo daug vienybiečių, tai ta pačia proga jie Jūsų agentui sumokėjo prenumeratą. J. Andrijauskas ir J. Lekutis dar įteikė ir po auką Vienybei. Be to, laikraštį užsiprenumeravo neseniai iš Vokietijos atvykęs Alfonsas Kontokevičius.

Puota buvo labai sekminga, ir svečiai linksminosi iki vėlumos.

Jonas Krunklys

L. ATL. KL. KREPŠININKAI PRALAIMĖJO AMSTERDAME

Brooklyno LAK krepšininkai buvo nuvykę į Amsterdamą kur turėjo susitikimą su stipria vietine komanda. Pirma brooklyniečių išvyka, deja, pasibaigė pralaimėjimu 66:46—28:20.

Alekas Novickas įsigijo naują biznį

Žinomas Maspetho biznierius Alekas Novickas, šalia turimo restorano ir gražios salės įsigijo naują gėlių auginimo biznį. Į šį biznį jis eina kartu su savo svainiu Baranausku.

Kaip žinoma Alekas Novickas buvo aviacijos majoru pereitame kare, jis baigė aukštuosius miškininkystės mokslus North Carolina.

Prieš porą metų tėvas Antanas Novickas savo biznį pervedė savo vieninteliam sūnui Alekui.

OPERETĖS CHORO SUSIRINKIMAS

Mums praneša, kad Operetės Choro susirinkimas įvyks š. m. sekmadienį, vasario 11 dieną, 5 valandą po pietų, Piliečių Klubo salėje, 280 Union Avenue.

ISNUOMOJAMAS didelis kambarys su baldais ir privilegija naudotis virtuve vienos moteries bute. Kambarys tinkamas vienam asmeniui arba porai. Kreipkitės: 103-11 Remington St., Jamaica, N. Y. Tel.: OL 8-2826. (4)

MAISTAS
QUALITY MEAT MARKET
Pirmos rūšies mėsa.
Priimami užsakymai vestuvėms ir kitokioms puotoms.
Savininkai:
Cr. Shimanskas,
Ch. Mitchell
483 GRAND STREET,
Brooklyn 11, N. Y.
EV. 8-4608

ARTINASI JUBILIEJINIS VIENYBĖS KONCERTAS

Jubiliejinis Vienybės koncertas įvyksta vasario 4 dieną, 4 val. po pietų, Webster Hall, New Yorke.

Koncerto programos dalyviai, kurie jau paskelbti — dainininkės Florence Korsakaitė, Joan Francis, įžymus baritonas Stasys Liepas, baleto artistai Babuškinaitė ir Liepinas, o taip pat dramos artistas Vitalis Žukauskas, neabejotinai jo programą padarys vertingą ir patrauklią.

Vienybės koncertai didžiojo New Yorko lietuviams kasmet būdavo didelė meno šventė.

Bet šiemet Vienybė švenčia savo reikšmingą 65 metų jubiliejų. Kartu su artimais mūsų laikraščiui žmonėmis visuomenė turės progos atsiminti tą ilgą visos lietuviškos spaudos nueitą kelią.

Kokie buvo laikai, kada įsisteigė Vienybė? Kiek per tuos ilgus metus mūsų tauta ir išeivija Amerikoje išgyveno?

Daug sunkių dienų mes visi per tą laiką turėjom. Nueitas kelias ir nuolatiniai sielvartai dėl savo tautos sujungė mus visus į vieną glaudžią šeimą.

Tad šiame jubiliejiniame subuvime mes turėsime progos visa tai prisiminti ir pagyventi bendromis mums visiems nuotaikomis.

Jau porą kartų mes esame minėję, kad šio koncerto proga galėsime pagerbti tuos žmones, kurie visai mūsų spaudai didžiai nusipelnė, negailėdami lėšų ir darbo, gelbėdami savo spaudą jos sunkiais laikotarpiais.

Jei praeityje mes mažai turėjome šviesių dienų, tai ir šiandien negalime pasakyti, jog gyvename be rūpesčių. Tad, ateidami į šį koncertą turėsime progos savo tuos nuolatinius rūpesčius užmiršti ir pabūti draugingoje, lietuviško džiaugsmo ir meno aplinkoje.

Jaunimas neužmirš, jog tai paskutinis parengimas prieš gavėnią.

Kaip ir kiekvienais metais, lygiai ir šiemet į koncertą laukiama nemaža svečių ir iš kitų kolonijų. Vadinasi, čia galėsime pamatyti seniai matytus savo prietelius ir pažįstamus.

Tad ruoškimės šiam koncertui iš anksto, susitarkime važiuoti būriais ir būreliais. Bilietais apsirūpinkime iš anksto, kad galėtume geresnę vietą gauti.

VALERIJAI TYSLIAVIENEI,
jos mylimam tėveliui
JONUI VAIVADAI
1951 m. sausio 8 d. mirus,
gilią užuojautą reiškia —
Vienybės Personalas.

Sausio 14 dieną koncertuoja Aitvarai

Pianisto Alekso Mrozinsko suorganizuotas kvartetas Aitvarai pasirodys su originaliu koncertu. Prieš paskutinius du mėnesius tesirodę tik kitų parengimuose ir tai tik su keletu dainų, šį sekmadienį jie prieš publiką atsistoja savo nuosavame koncerte su plačiu repertuaru.

Brooklyno ir apylinkės lietuviai ligi šiol dar nebuvo pratę prie panašių koncertų, nes ir pačių kvartetu jie tik vieną teturėjo. Violetos Tamkiūtės merginų ansamblis buvo šioje srityje pradininkas.

Girdėdami kvarteto vardą, vieni pirsimena J. Byros, St. Graužinio, o dar kiti Jarošeko ir Studentų kvartetus. Kvartetas yra vienas judriausių menininkų vienetų. Betgi kvartetai mėgstami yra ne tik todėl. Jie, būdami tame tarpe, tarp solistų ir savo nariais gausių chorų, bene daugiausia įtinka publikai.

Alekas Mrozinskas, kuriam kvarteto vadovavimo darbas yra gerai pažįstamas dar iš Vokietijos, Aitvarams parinko ir paruošė tokį repertuarą, kad jame ši tą rastų kiekvienas pagal savo skonį. Kvarteto nariai V. Bražėnas, Br. Svogūnėlis, Iz. Ališauskas ir K. Skobeika (pradžioje dar dainavo J. Malinauskas) jau devyni mėnesiai, kai A. Mrozinsko vadovaujami, dainai skiria visą savo laisvalaikį. Jų visų darbo vaisiais šį sekmadienį gausime progą pasigėrėti.

Lietuviško žodžio galiūnai— Henrikas Kačinskas ir Antanas Gustaitis, tie patys, kurie su nauja programa jau lanko Amerikos lietuvių kolonijas, šį sekmadienį pasirodo ir brooklyniečiams. Tai graži Aitvarų kvarteto idėja į savo ruošiamą koncertą įpinti ir lietuvių žodinį meną. Taip pat dalyvaus Adomo Jezavito radijo orkestras, su kuriuo bus padainuota keletas dainų.

Po koncerto šokiai, kurių metu groja Adomo Jezavito orkestras. Geriausiems tango šokėjams paskirtos dovanos. Koncertas prasideda lygiai 5 val. popiet. Į koncerto salę, Schwaben Hall — 474 Knickerbocker Ave. — vykti 14th Street — Canarsie Line iki Myrtle Ave.

MASPETHO L. PILIEČIŲ KLUBO IŠRINKTA NAUJA VALDYBA

Maspetho Lietuvių Piliečių Klubas šiemet švenčia 40 metų jubiliejų. Neseniai įvykusiame metiniame klubo susirinkime išrinkta nauja valdyba iš šių asmenų: adv. S. Briedis — pirmininkas, P. Mikalauskas — iždininkas ir Čepulis — finansų sekretorius.

TOKIOS TOKELĖS

Ar DP yra jau toks žemas pavadinimas pabėgėliams iš bolševikų užimtų kraštų, kaip prieš kurį laiką buvo iškelta viename mūsų savaitrštsty?

Buvo tenai patarta kratytis to vardo, protestuoti prieš pravardžiavimą dypukais, bet ar tai įmanoma ir ar tai prasminga. Pirmiausia, D. P. yra, kaip naujas žodis, įėjęs į Amerikos įstatymus, ir jokie protestai negali priversti tą žodį išbrauki. Žodžio autoriai neturėjo nieko pikto galvoj, pasiūlydami pavadinti visus, paskutinio karo pasekoj be vietos, be namų atsiradusius žmones (ir politinius, ir karo pabėgėlius bei faktiškus tremtinius, kalinius) bendru displaced persons vardu.

Tuo vardu buvo pavadinti ne tik tie, kurie atsisakė, kaip antikomunistai grįžti į užimtus komunistų kraštus, bet ir milijonai rusų, lenkų ir kitų piliečių, kurie karui pasibaigus tuojau grįžo atgal. Naujieji imigrantai, beje, dažnai girdi, kaip senieji ištaria dypuko vardą su tam tikra pašaipa, bet nedidesne, kaip tokius naujokus būtų galima pašiepti grynorių, "kaziukų" ir panašiais vardais. Reikia turėti kiek nuotaikos, kad DP žodį ar jo intonaciją paversti į lengvą juoką. Pirmieji dypukai jau bando pašiepti tuo pačiu žodžiu naujai iš laivo išlipusius savo likimo draugus. Bet ar yra dėl to ko jaudintis? Daugiau humoro, pradedant gyventi linksmojoj Dėdės Samo šaly.

***

Laikams slenkant imigrantai pamažu pripranta prie naujų gyvenimo sąlygų, ir labai dažnai pamėgsta naująją tėvynę. Tarp jų ir jų pasilikusių senojoj tėvynėj tautiečių atsiranda skirtingų pažiūrų apie daiktus, kurie labai dažnai yra tiktai antrojo svarbumo.

Tokie reiškiniai pastebimi ne tik lietuvių, bet ir kitų tautybių tarpe. Skaitant, sakysime, skandinavų spauda, tenka užtikti vietų, kaip švedai ar norvegai kritikuoja Amerikos gyvenimo paveiktus, savo išeivius, ir kaip šie pastarieji, randa daug juokingų dalykų jų senosiose tėvynėse.

Amerikos norvegų laikraštis (Nordisk Tidende) viename iš savo paskutiniųjų numerių laiško formoj rašo, kad Norvegijoj žmonės mano, kad amerikiečiai nesidomi menu ir neturi savų meininkų, tuo tarpu, kad New Yorke, žiemos sezonui atėjus, čia meno gyvenimas galįs susilyginti su Paryžiaus, Londono, nekalbant apie kitų Europos sostinių darbais ir juos pralenkia lankytojų skaičium.

Am. švedų laikraštis (Nordstjaernan) mėgina išaiškinti vieno Amerikos žurnalisto, buvusio vasarą Stockholme, įspūdžius, kad stockholmiečiai esą kultūringesnį už amerikiečius, kadangi jie eina portfeliais nešini. O portfeliuose, žinoma, esą knygos, laikraščiai, žurnalai. "Tas netiesa," pataiso Amerikos švedų laikraštis. "Stockholmiečiai nešiojasi portfeliuose tik vieną knygą — tai degtinės knygelę (Švedijoj parduodama degtinė patiekus kalbamą knygelę — motbok). Per pietų pertrauką jie bėga į valstybės monopolio krautuvę nusipirkti šios normą (kiekvienas turi ateiti pirkti asmeniškai). Eidami namo, jie turi išpūstus butelių porfelius, ir to nežiną turistai mano, kad švedai labai kultūringi.

Kitos tautos atrodo, turi daugiau humoro, ir mažiau yra linkusios dramatizuoti tokius mažus nuomonių skirtumus, kaip dažnai mes, rimtomis minomis kad darome.

Vai Noris

TAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ SAMBŪRIO PARENGIMAS

Sausio 28 d. (sekmadienį) 4 val. po pietų Alliance Hall, 195-197 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Am. Liet. Tautinės Sąjungos Pirmojo Skyriaus iniciatyva įvyks Tautinių Organizacijų Sambūrio parengimas. Programoje: Klaipėdos krašto prie Lietuvos prijungimui paminėti paskaita, vaidinimas ir šokiai.

BEDFORD DINER
BAR and GRILL
396-398 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.

DAvenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-22 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

Viena gražiausių užeigų Brooklyne ir apylinkėje
WARWICK INN, Inc.
Edward & Aldona Polk, Sav.
BARAS IR RESTORANAS
Įvairiausi gėrimai
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
2836 FULTON STREET,
Brooklyn 7, N. Y.
TAylor 7-9852

THE HALF SHELL
P. Janus ir G. Shlakis, Sav.
Įvairiausi gėrimai ir valgiai.
ROUTE 27-A, ISLIP, L. I., N. Y.
Bay Shore 2996.

A. NOVITZKIE
BARAS RESTORANAS SALĖ
Salė pramogoms vestuvėms ir susirinkimams
59-63 56th RD., MASPETH, L. I., N. Y.
Telefonas DA 6-7460

Vienybės
JUBILIEJINIS KONCERTAS
65 metų laikraščio įsikūrimo sukakties proga.
Bus labai įdomi programa.
Sekmadienį, 1951 m. vasario 4 d.
Pradžia 4 val. pp.
WEBSTER HALL
(Trečioji Ave. ir 11th St.)
New York, N. Y.

"AITVARŲ" KVARTETO
KONCERTAS — BALIUS
1951 m. sausio 14 d. (sekmadienį)
SCHWABEN HALL SALĖJE,
474 Knickerbocker Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Programoje dalyvauja:
1) "AITVARŲ" KVARTETAS: dainuoja:
V. Bražėnas, B. Svogūnėlis, J. Ališauskas ir K. Skobeika
Vadovauja pianistas A. MROZINSKAS
2) Dramos aktorius H. KAČINSKAS
3) Rašytojas — Humoristas A. GUSTAITIS
3) A. JEZAVITO padidintas orkestras. Šokių metu — tango kontestas. Laimėtojams skiriamos dovanos.
Koncerto pradžia 5 val. p. p.
Bilietai gaunami pas J. Ginkų, 495 Grand St., B'klyn, N. Y.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).